

2011. FEBRUÁR XXIV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

VESEVILÁG

Kétszer kapott életet

**Dialízis egy óceánjáró
fedélzetén**

Egy legenda hazatért

Két évtizedes álmunk válik valósággá?

Csatlakozás az Eurotransplanthoz

A veseelégtelenség visszafordíthatatlan, az élet fenntartása csak a vese működésének pótlásával lehetséges. Ennek egyik formája egy egészséges vese beültetése. Ha ez nem lehetséges, a beteg ma már tovább élhet a művese-kezelések segítségével. De vannak olyan szerveink, amelyek pótlására nincs alternatíva (szív, máj, tüdő, hasnyálmirigy) a szervátültetésen kívül, anélkül a beteg meghal. A szervátültetés egyik megoldása, ha egy hozzátartozó ajánlja fel egészséges szervét (vese) vagy annak egy részét (máj). A leggyakoribb megoldás azonban az, hogy a balesetben vagy agyi katasztrófában elhunyt emberek szerveit használják fel erre a célra. Ezért minden fejlett országban nagy energiát fordítanak az agyhalottak (donorok) szerveinek felhasználására. A szervátültetés komoly etikai kérdéseket is felszínre hoz, ezért a szervkivétel és beültetés folyamatát objektív kritériumok és teljes mértékű átláthatóság kell, hogy kísérje.

Éppen ezen a téren voltak komoly aggályaink és vitáink idehaza az elmúlt években, mert ez utóbbi egyáltalán nem valósult meg, az egész folyamat a szakemberek egy szűk csoportján belül zajlott. (Külön érdekessége a sajátos magyar rendszernek, hogy még az ellenőrök is azok közül kerültek ki, akiket ellenőrizni kell!)

A szervátültetések egyik jellemzője, hogy a beültetésre váró beteg nem kaphat szervet bárkitől, annak meg kell felelnie egy sor feltételnek (vércsoport, immunológiai egyező-

ség, méret, életkor, stb.). Ezért a kis lélekszámú országok komoly hátrányba kerültek, amiből kiutat több ország együttműködésében találtak, így alakult meg az Eurotransplant International Foundation. A szervezet céljai egyértelműek, a legfontosabbak:

- a rendelkezésre álló szervek és szövetek optimális felhasználása,
- az orvosszakmai és etikai kritériumokon alapuló objektív kiválasztási rendszer és az átláthatóság biztosítása,
- azon folyamatok támogatása, amelyek növelik a felhasználható szervek számát.

És még egy lényeges dolog: a tagsággal nem lehet több szervhez jutni, mint amennyit az adott tagország donor aktivitása produkál. Viszont egy magyar beteg számára nem 10 millió állampolgár genetikai állománya, hanem az Eurotransplant több mint 100 millió polgáré áll rendelkezésre! Ez különösen fontos a gyerekek és a sürgős várólistás betegek számára, de a vesére váró hiperimmunizált betegek is csak ebben reménykedhetnek.

A VORSZ két évtizede harcol, hogy a csatlakozás megvalósuljon. De ha elértük, hogy az egészségügyi kormányzat végre fontolóra vegye, a transzplantációs lobbinak mindig sikerült ezt megakadályozni. Az indok természetesen valamilyen (számunkra nem elfogadható) szakmai érv volt. A valós ok: a folyamat legkényesebb része (a befogadó személyének kiválasztása) kikerült vol-

na a transzplantáló sebészek kezéből. Ezt a vélelmet az is erősítette, hogy ugyanez a lobbier elerzte, hogy az országos várólista bizottságból az érintettek képviselőinek a kizárását, majd a Hungarotransplant felszámolását.

A Magyar Transzplantációs Társaság és a SOTE Transzplantációs klinika új vezetése átlépett elődeinek önös érdekein, a valós érdekeket előtérbe helyezve megváltoztatta álláspontját, javasolta a csatlakozást az egészségügyi kormányzatnak. Aki elfogadva a javaslatot az utóbbi két évtized egyik legfontosabb döntését hozta meg ezen a területen: csatlakozunk! Innen kezdődően felgyorsultak a folyamatok, a tárgyalás megkezdődött, ebben az évben kezdődhet a próbatagság, majd a következő évben a teljes jogú tagság.

Nem tudom pontosan, személy szerint kinek milyen érdeme van a szakma hozzáállásának megváltoztatásában, de köszönetünket és nagyrabecsülésünket szeretnénk kifejezni mindazoknak, akik ezt elérték, akik számára a tisztesség és a betegek érdeke valóban mindenek előtt való.

Ádám Edit

VESEVILÁG 2011/1

TARTALOM

6 Akik méltóak az ÁDÁM EDIT díjra

16

Dialízisről G. B. Shaw földjén

22

Üdülünk, kirándulunk évről évre

18

A hagyomány folytatódik

12

Huszonöt éve a gyógyítás szolgálatában

5.o. Kibővített elnökségi ülés a VORSZ-ban

8.o. Az életmentő dialízisről

9.o. Ajándék a társaknak

10.o. Egy legenda hazatért

11.o. Márta néni a 100. születésnapján

elárulta nekünk a hosszú élet titkát

14.o. Dialízis egy óceánjáró fedélzetén

19.o. Két „egyszerű” nővér

20.o. A névadóhoz, Semmelweishez méltó módon dolgozna

21.o. Alexandra, aki születése óta küzd

24.o. „Látom lényem kontúrvonalát”

25.o. Kétszer kapott életet

26.o. A pihenés oázisa Zalában: Lenti

30.o. Két évtized munkássága – Zeller Ferenc festőművész

Reményik Sándor

A Bethesda partján

Harmincnyolc esztendeig volt beteg...
Harmincnyolc év... ó idő-rengeteg,
Ó, csigalassan kúszó nappalok,
Ó, végevárhatatlan éjjelek!
Ó, zaj, mely őrjít, ó, csend, mely gyötör,
Ó, tehetetlen kín, maró csömör,
Ó, nagy alkalmak örökre múlása,
Kis, édes percek tovasuhanása
Hasztalanul, megfoghatatlanul, -
Hiába termett datolyát a pálma
S hajtott ki az olajfa vigaszul.
Harmincnyolc esztendeig volt beteg,
Mindenki terhe, magának teher, -
Harmincnyolc ólomlábú év alatt
A fátum mindent elcserél-kever
A lélekben, a mély műhely-homályban.
Ez a szív kővé keményedhetett,
Túlsordulhatott alázatosságban,
Harmincnyolc esztendeig volt beteg:
Ha ártatlan volt, bűnössé lett tőle,
Ha bűnös volt, kitisztult hófehérre,
Ha volt önérzet benne: ronggyá váltott,
Ha volt szikla-dac: finom porrá málott,
Feküdt a tóparton, s a tóba nézett...
A Tó, ez volt az egyetlen ígézet.
A Tó, a Bethesda, a gyógyulás:
Leszállani szent, megszállott vizébe,
Mikor rájön a nagy "háborodás",

Mikor rászáll az Isten angyala,
Súlyos szárnyával sujtja a habot,
S gyöngy-buborékként a titkos mélyből
Fakadnak a megmentő balzsamok.
A Tó... közel volt, s mégis messze volt,
Elérhetetlen, mint a csillagok.
A többiek mégis csak lejutottak,
Lejutottak a bénák, a vakok
Valaki vitte, támogatta őket,
Hadd lépjenek a vízbe legelsőknek,
S ki soká túrt, sokáig vérezett,
Egyszer mégis elsőnek érkezett.
Csak ő, csak ő nem érkezett oda...
Nem volt, ki támogassa, levigye,
Talán oly súlyos volt, oly tehetetlen,
Oly bűnös élő-halott teteme,
Hogy ember-erő el nem bírta többé.
Elmúlt megint a szent háborodás,
A nagy alkalom, a boldog varázs,
Elszállt megint az Isten angyala.
A halott öröm utolsó leánya:
A halványzöld fürtű tündér-remény,
Az is a világ végére szökött.
Éj lett, ragyogtak irgalmatlanul
A csillagok a Bethesda fölött.

De másnap reggel Jézus arra jött.

Kolozsvár, 1928. május 16.

Kibővített elnökségi ülés a VORSZ-ban

Ahogy az ember életét is sokféle szokás irányítja, úgy az intézmények működéséhez is kapcsolódnak bizonyos hagyományok. Így van ez a Vesebetegek Egyesületeinek Országos Szövetségében (VORSZ) is, ahol évek óta kibővítik az év utolsó elnökségi ülését, azaz meghívják a tageszerveletek vezetőit is. Természetesen ők szavazati jog nélkül vehetnek részt a tanácskozáson, de hozzászólhatnak a napirendi pontokhoz.

2010. december 11-én, Budapesten, a Hotel Union látta vendégül a VORSZ kibővített elnökségi ülését kényelmes körülmények között. A hideg és a hóesés ellenére vidékről is több egyesület képviseltette magát a rendezvényen.

Ádám Aurél, a VORSZ elnöke nyitotta meg a tanácskozást, köszöntve a megjelenteket. Az elmúlt évet értékelve hangsúlyozta, hogy a gazdasági válság a VORSZ-ot és tageszerveleteit sem kímélte. Igyekeztek ugyan minden pályázati lehetőséget felkutatni, de nem mindig sikerült nyerni. A Vesevilág c. folyóirat megjelentetésében az egészségügyi szolgáltatók anyagi támogatása nélkülözhetetlen volt, amiért hálás köszönet illeti őket.

Augusztusban mintegy 300 fő részvételével sikerült megszervezni az Országos Vesenapot, ezúttal is Diósjenőn. Alapvetően a résztvevők finanszírozták az utazást, az ebédet. Voltak, akik bográcsot vittek és főztek, mások szendvicssel érkeztek, és olyanok is voltak, akik beültek egy-egy étterembe. A VORSZ pedig zsíros kenyérral és hagymával fogadta az ország számos részéből érkező dializált és transzplantált betegeket.

Az elnök felhívta a figyelmet, hogy

Alapítvány nevéhez fűződik a felismerés, hogy a dialízisre kerülő betegek nagyon sok kérdésre keresik a választ, de a dialízis állomásokon csak nagyon kevés idő jut azok megválaszolására. Kötetlen légkörben viszont más kapcsolat alakul ki orvos és beteg között, így a betegség feldolgozása jóval eredményesebb. A családtagokat is érdemes bevonni ebbe az oktatásba, mert bizony ők is sokat tehetnek szerettük állapotának javításáért.

Diósjenőn továbbra is üdülhetnek vesebetegek. Szerencsés, ha csoportosan mennek, mert úgy a dialízis helyben megoldható dr. Vámos Zoltán és csapata (Haemobil Kht.) közreműködésével. Szállást a kemping területén, kényelmes és komfortos házakban tudnak biztosítani.

Ádám Aurél szólt egy kitűnő kezdeményezésről is: a betegek és családtagjaik oktatásáról. Dr. Polner Kálmán főorvos és a Szent Margit Kórház

A VORSZ reménye szerint jövőre is sikerül előteremteni a működés, a Vesevilág c. folyóirat megjelentetésének, az Országos Vese nap megszervezésének költségeit. Természetesen továbbra is számít az egészségügyi szolgáltatók nagylelkű támogatására is. A VORSZ legfőbb célja továbbra is a dializált és a transzplantált betegek érdekképviselete!

A beszámolót követően az elnök átadta a 2010. évi ÁDÁM EDIT-díjakat. A szavazatok alapján Fabók József és Bányai István vehették át a rangos elismerést.

Közös ebédrel és ünnepi jókívánásokkal zárult a 2010. évi kibővített elnökségi ülés.

B. Zs.

A VESEBETEGEK EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KÉTHAVI FOLYÓIRATA
EGÉSZSÉGÜGYI SZAKEMBEREK, VESEBETEGEK ÉS ÉRDEKLŐDŐK SZÁMÁRA

A lap kiadásának FŐTÁMOGATÓJA: **NCA**
NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM

FELELŐS SZERKESZTŐ: DUNAY CSILLA

TERVEZŐSZERKESZTŐ, MŰVÉSZETI VEZETŐ: KOCSÁN ÉVA

FELELŐS KIADÓ: ÁDÁM AURÉL, A VORSZ ELNÖKE

A SZERKESZTŐSÉG ÉS A KIADÓ CÍME: 1032 BUDAPEST, FÖLD U. 57.

TELEFON/FAX: +36-1/388-6514 TELEFON/ÜZENETRÖGZÍTŐ: +36-1/368-4002

E-MAIL: VORSZ@VORSZ.HU HONLAP: WWW.VORSZ.HU

ADÓSZÁMOK: VORSZ: 19000668-1-41 ❖ MAGYAR VESEBETEGEKÉRT ALAPÍTVÁNY: 19007940-1-41 ❖ VESEVILÁG ALAPÍTVÁNY: 19009966-1-41

NYOMDA: SZ & SZ KFT., 1117 BUDAPEST, BUDAFOKI ÚT. 64. ❖ FELELŐS VEZETŐ: SZILI ERNŐ ❖ TEL: 481-9577

Akik méltóak az ÁDÁM EDIT-díjra

– Habár nagyon sokszor feküdtem kórházban, a betegséggel igyekeztem nem foglalkozni. Éltem a velem egykorúak életét. Azt viszont éreztem, hogy fáradékonyabb, aluszékonyabb és gyengébb vagyok.

– **Milyen szakmát választott?**

– Esztergályosnak tanultam Gyulán, majd a Vízgépészeti Vállalatnál dolgoztam. A betegség előrehaladása miatt 1984-ben nyugdíjaztak. Ezt követően könnyebb munkákat vállaltam, így pl. voltam recepciós, mendenceőr a strandon, de dolgoztam biztosítónál is.

– **Mikor érkezett el az az idő, amikor halaszthatatlanná vált a dialízis?**

– 1986-ban. Előbb CAPD (hasi), majd hemodialízis következett. Szerencsémre két évvel később transzplantáltak. Sajnos az a vese csak két évig működött, de nagy örömmre ez idő alatt megszületett Tamás fiam. 1990-ben újra hemodialízisre kerültem, és egy évvel később a transzplantált vesét is ki kellett venni.

– **Sosem adta fel a reményt?**

– Nem, egy percre sem! 1995-ben kaptam is egy második esélyt: ismét transzplantáltak. Ez a vese pedig az ideén októberben lesz 16 éve, hogy

működik, és lehetővé teszi számomra, hogy aktív életet éljek.

– **Erről jut eszembe: mikor választották meg az egyesület elnökének?**

– Meghívást kaptam egy szarvasi rendezvényre 1999-ben, ahol betegtársaim arra kértek, hogy vállaljam el az egyesület elnöki tisztségét. Miután megbeszéltem párommal, Enikővel, igent mondtam. Nagy lendülettel fogtam a munkához, amelyben segítséget kaptam a gazdasági vezetőtől ugyanúgy, ahogy páromtól is.

– **Mi az ön és az egyesület legfőbb célja?**

– Igyekszünk betegtársainkat a szürke hétköznapiakból kimozdítani, javítani életkörülményeiket. Arra törekszünk, hogy a dialízis minősége ne romoljon. Augusztusban Békés megyei vesenapot szervezünk, évente egyszer kirándulunk is.

Összegezve: szeretnénk minél több betegtársunk arcára mosolyt varázsolni!

Vesebetegek és Szervátültetettek Békés Megyei Érdekvédelmi Egyesületének elnöke, **Bánya István** lett 2010-ben az ÁDÁM EDIT-díj „civil” kitüntetettje, betegtársaiért 1999 óta végzett áldozatos munkájáért érdemelte ki.

Ismerkedjünk meg közelebbről a szerény és derűs fiatalemberrel.

– **Mesélne gyermekkoráról?**

– 1965-ben születtem. Mindössze négy esztendő voltam, amikor édesanyám meghalt veseelégtelenségben. Azután nyolc éves koromban nálam kétoldali vesezsugorodást állapítottak meg.

– **Hogyan befolyásolta ez további életét?**

Szakmai területről a Vesebetegek Egyesületeinek Országos Szövetsége 2010-ben **Fabók József**-nek ítélte oda az ÁDÁM EDIT-díjat.

A kitüntetett neve egybeforrott az új hazai műveseállomások építésével, a nephrológiai hálózat kiépítésével és korábban „halálra ítélt” veseelégtelenségben szenvedő betegek ezreinek megmentésével. Hogy is történt, hogy egy gépészmérnök pályafutása ezen az egészségügyi területen teljesedett ki? Milyen lelki indítást kapott, hogy felfigyeljen a rendszerváltást megelőzően a hazai művese kezelés áldatlan helyzetére?

Fabók Józsefet a kezdetekről, a vesebetegekkel való kapcsolatairól és napjairól kérdeztük.

– **Beszélne a kezdetekről?**

– A diploma megszerzése után orvosi készülékek tervezésével foglalkoztam. Találmányaimért aranyfokozatú kitüntetést kaptam.

Majd irányítottam a magyarországi orvostechológiai tervezést és kivitelezést. Összesen 26 kórház és 15 rendelőintézet megvalósítását.

Itthoni tapasztalataim alapján sokat dolgoztam külföldön – 47 országban – komplett kórházak tervezésében és kivitelezésében. Visszatérve Magyarországra szakmai megbeszélést folytattam Rózsahegyi Lászlóval, akinek tervei alapján készült el az első magyar művesekészülék és az első magántulajdonú műveseállomás (Tétényi út). Ezen eredmények alapján kezdtem kiépíteni a dialízis hálózatot.

– **Milyen volt akkor a hazai dialízis ellátás helyzete?**

– Óriási hiány mutatkozott. Évente néhány száz kezelésre, illetve beteg dialízisére nyílt lehetőség. Egymillió lakosra vetítetten csak 132 veseelégtelenségben szenvedő beteget tudtak ellátni. Ezzel Magyarország Európában hátról a 3. volt, csak a törököket és az albánokat előztük meg...

– **Mi a helyzet most az Önök hálózatában?**

– A B.Braun Avitum Zrt tulajdonában 18 műveseállomást és egy akadémiát építettünk. 2010-ben 475 ezer keze-

lést végeztünk. Ma Magyarországon minden vesebeteg kiemelkedő európai színvonalú kezelést kap.

– **Sosem bánta meg, hogy a nefrológia területére tévedt?**

– A legjobb kihívásnak tekintem az embertársaimon való segítséget, különösen, ha az beteg. A nefrológiai betegellátás problémái (kapacitás hiánya, műszaki elmaradottság) automatikusan vonzottak erre a területre. A feladatok megoldásának vállalása tudatos volt.

– **Röviden összegezné, hogy maguktól a vesebeteg emberektől mit kapott?**

– Az évek során nagyon sok beteggel kerültem közeli kapcsolatba, megismertem életüket, küzdelmüket. Tiszteletet váltott ki belőlem a gondolkodásuk. Küzdőképességet és

küzdeni akarást tanultam tőlük, ebből sokszor erőt merítettem.

– **Mivel foglalkozik napjainkban?**

– Tagja vagyok a B. Braun Avitum Zrt. Vezérigazgatói Értekezletének, heti ülésein részt veszek. Továbbá tagja vagyok az Aesculap Nephrológiai Akadémia Tudományos Tanácsának. Tevékenykedem a dialízis hálózat vezetői munkáiban együtt a hálózati orvos-bizottsággal. Kuratóriumi tagja vagyok a Bethesda Gyermekkorház Alapítványának is.

– **Betegtársaim és a magam nevében további sikeres és aktív éveket kívánok Önnek!**

Bartha Zsuzsanna

Az életmentő dialízisről

Dr. Orosz Attila belgyógyász-nefrológussal, a Bajcsy-Zsilinszky Kórház-Rendelőintézet Immunnefrológiai osztálya főorvosával beszélgettem a művese állomás fontosságáról, a betegség kezeléséről, előzményeiről, egyebekről. S minthogy semmilyen magyarázatot nem találtam az immunnefrológia kifejezésre, erre kértem elsőként magyarázatot.

– A kórháznak van egy belgyógyászati vesebetegségekkel foglalkozó része, amit immunnefrológia osztálynak neveznek. Talán azért kapta ezt a nevet, mert nagyon sok vesebetegségnek van immunológiai eredete, háttere. Megtévesztő is lehet ez a név, mert sokan azt hiszik, hogy immunbetegekkel is foglalkozunk. Mi csakis olyan betegeket kezelünk, ahol az immunológiai betegség a vesét érinti.

– *Olvasóink is szívesen vennék, ha többet tudhatnának meg tevékenységükről, a művese állomásról...*

– A Bajcsy Kórházban működik egy tizenöt ággyal rendelkező vesebeteg osztály, ehhez kapcsolódik egy járóbeteg szakrendelés és egy hasi dialízissel foglalkozó ambulancia, ahol a betegeinket gondozzuk, kezeljük, tanítjuk, felügyeljük, menedzseljük – ha úgy tetszik. Ez a kórházi rész. A kapcsolódó huszonnégy kezelőhelyes dialízis állomást a Diaverum Dialízis Szolgáltató KFT működteti. Itt végezzük a rendszeres művese kezeléseket.

– *Mik lehetnek a betegség okozói?*
– Leggyakrabban magas vérnyomás, cukorbetegség, érelmeszesedés állnak a háttérben, ezek bizony tönkreteszik a vesék működését. Van, akiknél előzmények nélkül valamilyen akut probléma idézi elő a bajt, vagy a vesét, a szervezetet érintő gyulladás okoz éppen vesekárosodást.

Minél idősebb egy ember, ennek a betegségnek – legyen az férfi vagy nő – annál nagyobb az előfordulása.

Nagyobb lehet a kockázat akkor is, ha a családban már volt vesebeteg. Általában az alapellátásban dolgozó orvosok ellenőrzik a veszélyeztetett betegcsoportokat, s ha észlelik, hogy a páciensnek romlik a veseműködése, elküldik hozzánk az osztályra vagy a szakrendelőbe. Itt dől el,

milyen mértékű a károsodás, és milyen ellátást igényel a beteg és a betegség. Lehet gyógyszer, diéta, életmód-tanácsadás, követés, tartós gondozás. Ez bizony nagyon komoly, sokrétű, az egész szervezetet érintő kór!

Az a baj a vesebetegséggel, hogy nagyon sokáig tünetmentes, észrevétlen marad a beteg számára. De azért időben ki lehet deríteni ezt a problémát, ha gondolunk rá. Ha a vizeletvizsgálat során a karbamid nitrogén érték tíz alatt, a kreatinin száz alatt van, és a vizeletben sincs eltérés, akkor még normális veseműködésről lehet beszélni.

A vese mindent a vérből választ ki, ezért sokrétű és nagyon fontos szervünk – mondhatni életfontos-

Dr. Orosz Attila főorvos és betege, Erdei Balázs

ságú. Ha nem működik rendesen, a szervezet, egy idő után súlyos zavarokat szenved el, ami végül leállíthatja az életfunkciókat. Ha elromlik a víz- és a mérgeanyag kiválasztás, az súlyos tüneteket okoz. Ekkor van nagy szerepe a művese kezelésnek, mely életmentő orvosi beavatkozás. Amíg ilyen nem létezett, bizony a húgyvérűségbe behaltak az emberek. Meggyógyítani művese géppel ezt a betegséget nem lehet, csak kezelni. Próbáljuk a szervezet egyensúlyát fenntartani, és azt elérni, hogy a másodlagos problémák, károsodások minél később jelentkezzenek.

Készülődés az irodában

– *A megoldás erre a betegségre mégis csak egy vese-transzplantáció lehet. Ki kaphat új vesét, és mikor?*

– Valóban egy sikeres transzplantáció, egy új vese tud igazán teljes rehabilitációt biztosítani a beteg számára. Hogy ki kaphat új vesét, abban a regionális várólista bizottság dönt, ők mondják ki, hogy leletei alapján alkalmas-e a beteg transzplantációra. Ha kiderül, hogy valakinek súlyos, előrehaladott vesebetegsége van – és ezt már nem lehet kordában tartani –, a mi feladatunk, hogy a betegnek a rendelkezésünkre álló lehetőségek közül segítsünk kiválasztani a neki legmegfelelőbb kezelést. Lehet szó hasi vagy gépi dialízisről és a transzplantáció lehetőségéről.

Jelenleg a hasi dialízist tarjuk elsőként választandó kezelési formának, mivel a beteg számára kedvezőbb, kevésbé megterhelő, szabadabb, otthon végezhető, kedvezőbb rehabilitációt jelentő és nagyon hatékony kezelési forma, amit a beteg önállóan vagy segítővel végezhet. Itt a hasüregbe van bevezetve egy dializáló katéter, ezen keresztül jut be a dializáló oldat, és a hashártya végzi a méregtelenítést.

A másik lehetőség a hemodialízis, ahol közvetlenül a vért tisztítjuk úgy,

hogy a vért a betegből kivezelve egy szűrő segítségével megtisztítjuk, és folyamatosan visszairányítjuk a betegbe. Ezt végezzük hetente háromszor, s így bírja ki a szervezet egyik kezeléstől a másikig.

– *Gondolom, nem mindegy az ilyen betegeknél a táplálkozás sem...*

– Valóban, fontos a diéta. Ne legyen túl sok a kálium, a foszfor, mert vesebetegknél életveszélyes. Akinek már nincs megfelelő mennyiségű vizelete, ne fogyasszon túl sok folyadékot sem, mert az jelentős többletsúlyt eredményez a következő kezelésig, és a szívet is terheli.

Amit a vese nem képes pótolni, azt nekünk kell. Vitaminok, EPO, egyebek. Sok mindenre kell figyelniük az ilyen betegeknél.

– *Befolyásolhatja a dializált betegek szexuális életét ez az állapot?*

– Úgyanannyira, mint sok más krónikus betegség. Ilyenek például a különféle érbetegségek, a hipertónia, a cukorbetegség. Dializált állapotnál a hangulati tényezők azok, amelyek tovább ronthatnak a szexuális funkciókon. De önmagában a dialízis nem jár együtt automatikusan a szexuális élet romlásával. Például van több olyan fiatal férfi dializált betegünk, akinek a kezelés mellett született gyermeke.

– *Ennyi minden után meg sem merem kérdezni, hogyan telik egy napja?*

– Nos, nem unatkozom! Sokrétű a munkánk. Reggelente az orvosi megbeszélések során a kollégákkal meghatározzuk a napi feladatokat, a betegeket levizitáljuk, emellett szakrendelői feladatokat látok el, közben a dialízis kezelést felügyelem, irányítom az osztály és a művese állomás működését.

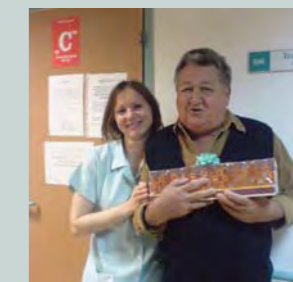
Erőnköz és lehetőségeinkhez mérten próbálunk a hozzánk forduló betegeknél segíteni, és nem csak orvosi téren.

Putnoki

Betegeink írták

Ajándék a társaknak

Az Eurocare Vesebetegek Debreceni Egyesülete a B.Braun Avitum Hungary Zrt. 10-es számú dialízis központjában működik. Októberben – az idősök hónapjának keretében – új hagyomány alapjait raktuk le.

Egy kis ajándékkal kedveskedtünk azoknak a dializált betegeknek, akik legalább tíz éve járnak kezelésre.

A múlt évben hat betegtársunkat köszöntöttük e jeles esemény kapcsán:

- Trembovszky Ágnes (1996 óta)
- Hidegkúti Gáborné (1997 óta)
- Karap Józsefné (2000 óta)
- Alekszi Vilmosné (2000 óta)
- Szepesi Antalné (2000 óta)
- Kiss Sándor (2000 óta)

Tiszteletükre jubileumi táblát készítettünk. Példaként állnak előttünk, hogy a közös odafigyelés és együttműködés nemcsak a mesékben, hanem a 21. század valóságában is csodálatos dolgok megteremtésére képes, s ez sokaknak reményt és erőt adhat a folytatáshoz.

Balázs Katona Edit
elnök

Tetteiben él tovább Taraba professzor

Egy legenda hazatért

Személyesen sajnos nem ismertem, soha nem találkoztam vele.

Mégis úgy tűnik, hogy régi ismerős. Nem véletlenül, hiszen amerre jártam tollforgatóként az elmúlt években munkám során, vesebetegek között, dialízis állomásokon, nefrológiai osztályokon valahogy mindig elhangzott *Dr. Taraba István* neve. Betegek említették, tanítványai hivatkoztak rá, egykor mellette dolgozó nővérek hozták szóba. Nem kétséges számomra, hogy rendkívüli, nagy tudású, karizmatikus egyéniség volt a korán elhunyt professzor.

Bár az utókor hajlamos a feledésre és hálátlanságra, Taraba Istvánnal kivételt tett. Annak ellenére, hogy megosztó egyéniség volt, tekintélyt parancsoló, tiszteletet kiváltó, fegyelmet követelő; nem harsányan, nem hangos szóval, sokkal inkább személyes példamutatással.

Az orvosi egyetem elvégzése után az Élettani Intézetben kezdte el elméleti kutatásait, az akut veseelégtelenség problematikája foglalkoztatta leginkább, ebből a témából írta kandidátusi disszertációját is.

Később a klinikai orvoslás felé fordult, és a SOTE II. számú Belgyógyászati Klinikáján az akkor még gyermekcipőben járó művesekezelés került érdeklődése középpontjába. A dialízis valamennyi fajtáját tanulmányozta, ismerte. Többször járt tanulmányúton

külföldön, még a nagyhírű Harwardra is meghívták. Tapasztalatait itthon kamatoztatta, mind a gyakorlatban, mind tudományos írásaiban.

A magyarországi nefrológia atyjaként, megteremtőjeként tiszteli a szakma, nemzetközileg is nagy elismerés és tisztelet övezte, több tudományos szervezet tagjává választották, szakmai társaságok vezetőjeként is eredményeket ért el Európa első dialízis központjának megalapítója volt. – „Non stop” orvos volt – mondja a feleség, Judit asszony, aki e késői megemlékezés idején is élénken emlékszik azokra az időkre, mikor az ünnepek is munkával teltek férje számára, akár a hétköznapok.

– Nem volt szórakoztató partner a szóköznapi értelmében – mondja –, hiszen programot szervezni előre soha

nem lehetett vele, mert ha a beteg érdek azt kívánta, ha jött például egy veseriadó, akkor az ünnepi vacsorasztaltól is felállt, és ment. Betegeit név szerint ismerte, betegségük minden adatát, paraméterét fejből tudta. Ha mégis akadt szabadideje, akkor a szakkönyveket bújta.

Judit asszony, aki nem az unatkozó professorfeleségek életét élte Taraba professzor mellett, hiszen önálló művészi hivatása volt, elfogadta ezt az orvosi szolgálattal járó életformát, és igyekezett hozzá megfelelő, nyugodt háttérországot biztosítani.

Ha Taraba professzor hallaná, hogy egykori tanítványai, munkatársai felsőfokokban beszélnek róla – mikor hatalmas tudását, elhivatottságát, a betegekhez fűződő kiváló kapcsolatát, szenvedélyes munkaszerete-

tét dicsérik emléktáblája avatásán a Margit Kórházban –, talán elnézően mosolyogna. Szerény ember volt, de olyan, akinek tartása, öntudata volt, aki tudta, „van mire” szerénynek lennie. Nem a szavak embere volt, mindig tettei minősítették.

Ahogy *Polner Kálmán* főorvos, az egykori Taraba tanítvány, a művese állomás mai vezetője elmondja, a Margit Kórház különösen sokat köszönhet a nagy elődnek, Taraba Istvánnak. Az itt létrehozott nefrológiai részleg fontos szívügye volt, vezetőjeként mindent elkövetett, hogy megfeleljen a betegigényeknek, itt hozta létre a mai művese állomás elődjét is.

Azt már nem érthette meg, hogy az egykori dialízis állomás a legmagasabb minősítést elérve, mint Nephrológiai Centrum fogadja és lássa el a rászoruló betegeket.

– Még 10 év kellene – mondta halálos ágyán, utolsó erejét összeszedve – emlékezik felesége. – Nagy tervei voltak a Margit Kórházban, ahol emléktáblát állított számára az utókor.

Bár a kegyetlen halál élete teljében ragadta el, életműve nem maradt torzó, befejezték egykori tanítványai, munkatársai, akik soha nem felejtették el akadályt nem ismerő elszántságát, és gyakran hangoztatott mondatát sem, ami egész életének ars po-

eticája volt: „A nehézségek arra valók, hogy legyőzzük őket.”

Az utódok megtanulták, megszívtelték, és eszerint cselekedtek. A művese állomás kiváló Nephrológiai Centrumként szolgálja a betegeket, kórházi működtetésben megálmodója nevét viselve mostantól.

Madarassy István ötvös-szobrászművész alkotásán, a táblán örökre ott áll dr. Taraba István professzor emléke. Az ünnepélyes névadáson sokan tisztelegtek jelenlétükkel és méltató szavaikkal a szakma képviselői közül.

A legenda hazatért, művében él tovább a Margit Kórház falai között.

Leopold Györgyi

Márta néni a 100. születésnapján elárulta nekünk a hosszú élet titkát

Egy kis meglepetéssel vártuk Mártá néni december első szombatján a Fresenius Szépvölgyi úti dialízis központjában. Az idős hölgy betegtársai izgatottan ültek a váróban, a terített asztalok körül Mártá néniére várva, hiszen mindenki tudta, hogy ritka alkalomnak lehetnek részesei.

Mártá néni 100. születésnapját ünnepeljük.

Amikor a bájos, idős hölgy megérkezett, igencsak meglepődött a hatalmas rózsacsokor láttán, amellyel az intézet orvos-igazgatója, *dr. Árkossy Ottó* köszöntötte őt.

A doktor úr gyermekei fuvola- és trombita előadásukkal ajándékozták meg Mártá néni, akit nagyon megha-

tottak a felcsendülő dallamok. Mártá néni egy jelenség.

Korát meghazudtoló szellemi frissességgel tekint az őt körülvevő világra. Szabadidejében rengeteget olvas, kézimunkázik – még a céna befűzéséhez sem kell neki szemüveg! – és rengeteget beszélget lakótársaival a

Magyar Caritas Alapítvány Idősek Otthonában, ahol él. Hetente 3 alkalommal jár művese kezelésre a Fresenius Szépvölgyi úti dialízis központjába.

Amikor arra kértük, hogy árulja el nekünk, mi a hosszú élet titkos receptje, annyit mondott: egész életében nagyon vigyázott az egészségére, munkája (a Vegyi Műveknél gazdasági elemzőként dolgozott) és a sok olvasás karban tartotta rendkívüli memóriáját. Végül

mosolyogva, halkán megjegyezte: „és sosem voltam férjnél.” A rögtönzött kis ünnepség végén szívhez szóló szavakkal köszönte meg, hogy együtt ünnepeltük vele azt a napot, ami oly kevés embernek adatik meg. -x-

Huszonöt éve a gyógyítás szolgálatában

Tolnai Katalin a Szent László kórház Diaverum Dialízis Állomásának főnövére.

Kislány kora óta vonzódik az egészségüghöz, már alsó tagozatos korában is vöröskereszt szakkörbe járt. Hatodikos, amikor szülei megkérdezik tőle, mi szeretne lenni? Mindez Advent idején történt, amikor is a kis Katalin egy csillag alakú karácsonyfadísz készített, amelybe ezt írta: „Gyerekorvos szeretnék lenni.”

Teltek múltak az évek, végül is a már majdnem felnőtt Katalin a Kosuth Zsuzsa Egészségügyi Szakközépiskolába felvételizik, amit sikeresen elvégez. Akkoriban általános ápoló és asszisztenseket képeztek.

Határozott elképzelése volt, hogy ezután egyetemre megy, de ez az álom valahogy az utolsó pillanatban másként alakult. Egy darabig bánta, ma már úgy érzi, megtalálta számítását. A szakközépiskola utolsó évében volt egy úgynevezett „dolgozó toborzás” a Szent László Kórházba, így került ide, jelenlegi munkahelyére, amelynek éppen huszonöt éve – azóta szolgálja hűséggel a betegeket. Végigjárva a számlálót, tizenhárom éve a főnövéri teendőket látja el.

– Ez a munkakör olyan tevékenység, mint egy családanyáé, csak itt egy nagyobb családról beszélhetünk – kezdi a beszélgetést Katalin. – Reggel beérkezvén megérdeklődöm, melyik beteggel mi történt, milyen aktuális teendők, elintéznivalók adódtak? A betegek megkeresnek ügyesbajos dolgaikkal, kérdéseikkel, kéréseikkel. Ezek szerteágazóak lehetnek:

egészségi állapotukkal, kezeléssel, diétával kapcsolatos kérdéseikkel, szociális problémáikkal. A munkatársaimmal közösen próbáljuk a hozzánk érkező kérdésekre, kérésekre a legjobb megoldást megtalálni. Számos dologra kell a főnövérenek figyelnie: környezetre, higiéniaira, protokoll szerint végzett munkafolyamatokra, orvosi utasítások betartásának el-

Tolnai Katalin főnövére irodai munka közben

lenőrzésére, munkaeszközökre, be rendezésekre, a nővérek, a takarítók, az ügyelet beosztásának megszervezésére. Dolgozóink folyamatos szakmai képzésének megszervezése is nagyon fontos teendő. Feladatomban az anyagrendelés, -beszerzés, áruátvétel, a különböző anyagokkal történő elszámolások, a bérszámfejtéssel, munkaüggyel kapcsolatos adminisztráció, az ISO minőségirányítási rendszer működtetése és ellenőrzése, statisztikai adatok szolgál-

tatása tudományos és reprezentatív felmérésekhez. Aztán ott van a betegszállítás megszervezése, hiszen sokfelől járnak hozzánk betegek az ország különféle területeiről, meg kell szervezni a szállításukat a különféle mentőszolgálatokkal. Mondhatni; felelősségteljes és szerteágazó a munkaköröm.

– *Hogyan került a főnövéri beosztásba?*

– Már a kezdetekben is a művese állomáson dolgoztam a kórház egy olyan belgyógyászati osztályán, ahol egy egységen belül volt a fekvőbeteg osztály, a dialízis, és hozzá egy szubintenzív őrző, egy szakmailag jól felkészült, demokratikus szellemű, nagyon inspiráló közösségben.

Még csak négy éve dolgoztam itt, amikor az akkori főnövére megválasztott helyettesének, s az állomás privatizációja után pedig átadta a stafétabotot. Nagyon megtisztelőnek éreztem a felkérést, és nagy lelkesedéssel vágtam bele. Közben megszereztem a felnőtt szakápolói és a nefrológiai szakápolói szakképesítéseket.

– *Gondolom, a sokéves tapasztalat nagy rutint hozott Önnek. Beszéljünk most röviden a vérben keletkező salakanyag-termelődésről?*

– Itt elsősorban az anyagcserét kell említeni, amiben a veséknek van fontos szerepe. Az anyagcsere folyamatok során a keletkező vizet és a szervezet számára szükségtelen anyagcsere végtermékeket, mérgeanyagokat szűrőként távolítja el a szerve-

zetből. Viszont a károsodott vese már ezt nem tudja megtenni, a mérgeanyagok bekerülnek a véráramba, ami a problémát okozza.

– *Mik azok a jelek, amelyek egyértelműen veseproblémára utalnak? A betegek hogyan kerülnek Önkhöz?*

– Számos esetről lehet szó, egyszerű, banális dolgok is. Például kiderülhet jogosítvány hosszabbításakor, vagy a háziorvosi vizsgálat során vér- és vizeletvizsgálattal. Ha mondjuk valaki cukorbeteg, ez a kór bizony hajlamosít vesebetegségre, sokszor a diabetológiai szakrendelésen mutatják ki, ha megemelkedtek a vesefunkciós értékek.

Több esetben fertőző hányás, hasmenés diagnózissal kerülnek be a betegek a László Kórház valamelyik osztályára, és rutinvizsgálat során kiderül, hogy a tünetek mögött veseprobléma áll. Sajnos, ekkor már legtöbbször akután kell elkezdni a dialízis kezelést, nincs idő gyógyszeres terápiával, diétával kitolni az időt a dialízisig.

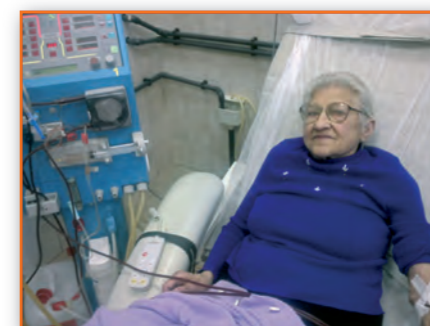
Nagyon fontos a prevenció! Ajánlatos mindenkinek évente legalább egyszer vér- és vizeletvizsgálatot végeztetnie, hogy időben kiderüljenek az esetleges problémák. Vannak különböző vírushordozó betegeink is, akiket a művese állomásokon érvényben lévő szabályzat miatt a mi állomásunkon dializálunk. Ezeknek a betegeknek a művesekezelés mellett a vírushordozó állapot miatt előfordulhatnak panaszait, tüneteit is kezeljük.

– *Hogyan kezdődik a beteg művese kezelése?*

– Ha a kivizsgálások során eldőlt, hogy a betegnek dialízisre van szüksége, felkészítjük őt a kezelésre. A művesekezelés hatékonyságának feltétele a megfelelő vérhozam. Ennek

Betegek a kezelőben

A 86 éves Ilonka néni nyolc éve jár dialízisre

Jakubovics Péter művese-kezelése még csak másfél éve tart

Benus Lászlót a Gambro legújabb gépére kötötték

biztosításához az érsebész kialakít a beteg karján egy úgynevezett Ciminfisztulát, ahol egy érösszeköttetést létesít az artéria és a véna között, így a fokozott nyomás átterjed a vénára, azt kitágítja, és ez által könnyebben

szűrhetővé válik, biztosítja a megfelelő véráramlást. Ha az idő rövidsége miatt, vagy egyéb érproblémák miatt ez nem lehetséges, akkor beültetésre kerül a nyaki vénába egy kanül, s ezen keresztül tudjuk a dialízis kezelést megkezdeni.

Nagyon fontos, hogy mindent megbeszéljünk a beteggel. Megismertetjük vele magát a művese állomás épületét, a gépeket, bemutatjuk őt a régebbi betegeknek, megismeri az orvosokat, nővéreket, akik majd kezelni fogják, megbeszéljük vele a gyógyszeres terápiát, pontosan tájékoztatjuk, hogyan történik a kezelés. Megbeszéljük vele, hogyan jár majd kezelésre, mely kezelési időpontok a legideálisabbak számára.

Fontos, hogy figyeljünk arra, hogy a beteg minél zökkenőmentesebben tudja ezt az életformát beilleszteni az addigi életvitelébe.

Van olyan eset is, amikor más kórházból kerül hozzánk a beteg, ekkor kiderülhet az is, hogy vírus-hordozó, vagy valamilyen más jellegű fertőzőbetegsége van. A hozzánk irányítottakkal eleinte egy picit nehezebb dolgunk van, ugyanis ők már megszokták az előző helyet, így aztán a változásnak nem annyira szoktak örülni. De igyekszünk mindig maximálisan a betegek bizalmát elnyerni, megnyugtatni őket.

Vannak olyan betegeink is, akik tízhúsz éve járnak hozzánk dialízis kezelésre, már-már családtagként avatnak be minket a családi háttérükbe, megosztják velünk örömeiket-bánataikat. Megtudjuk például, hogy „Mari néni” unokája született, vagy épp mit főzött tegnap. A lényeg az, hogy a beteg mentálisan is jól érezze magát.

Putnoki A. Dávid

Dialízis egy óceánjáró fedélzetén

2010. augusztusában segítséget kért tőlünk a Fresenius németországi központja. Angolul alapfokon tudó, vállalkozó kedvű nővéreket kerestek 9-12 napos utakra, akik szeretnének egy óceánjáró fedélzetén dolgozni. Ugyan a munkáért külön fizetés nem jár, de nem is dolgozóként kezelik a nővéreket a hajón.

Az üres nővéri helyekre hamar lecsaptak a Fresenius nemzetközi hálózatának dolgozói, köztük egy magyar nővér is, Vass Erika Egerből.

Erika szeptember 10-én indult Savonából, Olaszországból egy 12 napos útra a Costa Cruises egyik legújabb, 2009-ben épült Costa Luminosa nevű hajóján.

– *Milyen érzésekkel indultál útnak?*
– Miután boldogan jelentkeztem, elbizonytalanodtam. „Meg fogok-e felelni? És ha nem is tudok olyan jól angolul, és nem értenek meg? Mit csináljak, ha nem tudom megértetni magam? Egyáltalán odatalálok?”

Így indultam el a repülőtérre. Mindent tökéletesen megszervezték, megküldték a Milánóba szóló repülőjegyet, megszervezték a transzfert, még a kabinom számát is megmondták előre, megkaptam a velem együtt lakó két francia nővér elérhetőségét is. A milánói repülőtér – miközben kerestem a Costa képviselőjét – magyar hangokat hallottam. Kiderült, hogy egy pár szinten erre a hajóútra igyekszik. Ekkor nyugodtam meg igazán, hogy nem leszek egyedül.

A hajó minden várakozásomat felülmúlta, hatalmas volt! 1130 ka-

bin, 16 fedélzet, 4 étterem, színházterem, bevásárló utca, medencék, napozóteraszok, kaszinó – még futópálya is volt. Mi, dializáló nővérek nem a személyzet számára fenntartott részen kaptunk helyet, hanem rendes, fizető vendégek által

A káprázatos Costa Luminosa

használt ablakos kabint kaptunk a második fedélzetén.

– *Ha jól tudom, a hajón külön kórház részleg működik, oda fordulhat mindenki kisebb-nagyobb problémáival, mint pl: tengeribetegség.*

– Igen, volt egy külön kórház részleg, bár hála Istennek itt nem látunk túl nagy betegforgalmat. A tengeribetegség már egy más kérdés. Az első pár napban meg kell szokni,

van, akinek ez nem ment és gyomorproblémákkal küszködött. Mivel a mi kabinunk a második szinten volt, nem éreztük annyira a hajó kilengését, még álomba is ringatott. De voltam a nyolcadik szinten egy magyar pár kabinjában, ahol le kel-

lett ülnöm, mert állva annyira érezhető volt a hajó mozgása.

– *Különbözött valamiben maga a dialízis folyamata? Volt, amit másképpen kellett csinálni, mint ahogy itthon megszoktad?*

– Nem igazán. Összesen 12 betegünk volt, akiknek az orvosi papírjait már egy héttel az út előtt megkaptuk. Hárman voltunk nővérek, két francia lány és én. A doktornő is

francia volt. Technikus nem utazott a hajón, de induláskor ellenőrizte a gépeket és kérhettünk segítséget, ha kikötött a hajó. De semmi probléma nem volt. Minden gépnek külön vízrendszere volt, ami tisztított óceánvizet használt.

– *Milyen volt az első találkozás a betegekkel?*

– Kicsit féltem, hogy fogjuk megérteni egymást, de minden gördülékenyen ment. Volt amerikai, spanyol, olasz és angol betegünk. Az angol hölgygel és férjével össze is barátkoztam, dialízisen kívül is sok időt töltöttünk együtt, beszélgettünk.

– *Volt időd kipróbálni a hajó nyújtotta szolgáltatásokat? A kikötőkben elhagyhattátok a hajót?*

– Igen, vendégként kezeltek bennünket is. Ugyanolyan vendégkártyánk volt, mint minden fizető utasnak, a hajó összes szolgáltatását használhattuk. A kikötőkben mi is kiszállhattunk. A kezeléseket úgy szervezték meg, hogy tengeren töltött napon legyenek, kikötői napokon kora reggel vagy csak este volt kezelés. Kaptunk mindhárom csip-

pogót, és mi is megnéztük a nevezetességeket, ahol lehetőségünk adódott erre.

Pár nap után éreztem, hogy milyen szerencsés vagyok. Megálltunk Barcelonában, Casablancában, Lanzarotén, Tenerifén, Madeirán, Malagán. Olyan helyekre jutottam el, ahová eddig soha és a közeljövőben nem is tudtam volna.

– *Találkoztál magyarokkal a hajón?*

– Igen, például ahogy belépsz a hajóba a második szinten, a hajó legnagyobb bárjában az Ökrös testvérek zenéltek. A masszőr is magyar volt. Én öt magyar házaspárral találkoztam, de biztos voltak többen is egy ekkora hajón.

– *Vállalnád máskor is, hogy elmész egy hajóútra dolgozni?*

– Mindenképpen. Életem eddigi legnagyobb kalandja volt, mintha egy filmbe vagy utazási katalógusba csöppentem volna.

– *Mi volt a legjobb és – ha volt ilyen – a legrosszabb a hajóút során?*

– A legjobb? Az, hogy jelentkeztem. Mint ahogy mondtam, életre

szóló kaland volt volt. A legrosszabb az volt, hogy ezt az élményt nem tudtam egy közeli hozzátartozómmal, barátommal sem megosztani.

Jártam sok gyönyörű helyen és sokszor azon kaptam magam, hogy hazatelefonálok, hogy milyen gyönyörűséget látok. Ez aztán a telefonszámlámon meg is látszott...

Ha ismét adódik lehetőség, szívesen mennék, és csak ajánlani tudom a nővéreknek. Alap angol tudással – de franciával még jobban – el lehet boldogulni.

A munka ugyanaz, sok szabadidővel. A hajóút végén a doktornő mondta is, hogy a Fresenius hálózat nővérei a legjobbak a világon, soha nem csalódott bennük.

Egyszóval: Nővérek és betegeknek is egyaránt ajánlom, hogy ha megteheti, hogy egy ilyen úton részt vegyen, ne hagyja ki.

2011-ben a Fresenius Holiday Dialysis International ismét több utat indít. Dialízis lehetőség több útvonalon is van, mint pl: Egyiptom – Törökország és Izrael érintésével, Spanyolország. Portugália-Marokkó útvonalon, Balti-tengeri körút, hajóút a Norvég Fjordokhoz és többször indul a mediterrán hajóút, ahol Vass Erika is volt.

Ha az utakkal kapcsolatban részletesebb információt szeretnének kapni, érdeklődjenek a Fresenius budapesti központjában Horváth Emőkének a 439-2243-as számon, vagy az emoke.horvath@fmc-ag.com email címen.

Horváth Emőke

Dialízisről G. B. Shaw szülőföldjén

Tölgyesi Katalin élménybeszámolója
a 39. EDTNA-ERCA nemzetközi konferenciáról

2010-ben az ír főváros, Dublin adott otthont a 39. EDTNA ERCA Nemzetközi Konferenciának. A rendszerint ősszel megrendezésre kerülő – európai dialízis és transzplantációs nővérek találkozájaként ismert rendezvény –, mára már a szakterület dolgozóinak világtalálkozájává nőtte ki magát. Az évenkénti gyakorisággal, mindig más európai országban szervezett néhány nap rendkívüli lehetőséget ad a nemzetek dialízis és transzplantáció területén dolgozó szakemberei számára. A résztvevők mindegyike számos területen válogathat szakmai érdeklődésének és nyelvtudásának megfelelően. Lehetőség van az aktuális szakmai kérdések megvitatására, és a gyakorlati terület újdonságainak bemutatására is, poszter vagy előadás formájában.

Azt, hogy mennyire nemzetközi és nagyszabású ez a rendezvény, jól reprezentálja néhány számadat. 54 állam közel 1500 regisztrált résztvevője volt jelen az őszi konferencián, akik a világ öt földrészéről érkeztek Dublinba. A résztvevők közel 10%-a poszter előadással készült. A 142 munkát a kongresszusi központ egyik termében állították ki. Tudományos kutatómunkájuk eredményeit sokan szóbeli prezentációval mutatták be, a 81 angol nyelvű – ez a konferencia hivatalos nyelve – előadás 34 különböző témaszekcióban hangzott el.

A szakkiállításon a legmodernebb dialízis technikai fejlesztések kerültek bemutatásra. Az interaktív workshopokon pedig a legújabb gyakorlati prak-

tikák megvitatására, elsajátítására nyílt alkalma az érdeklődő résztvevőknek. A dublini konferencia jelszava „Tegyük közös lépéseket az oktatás és innováció területén a vesebeteg ellátásban!” azt hangsúlyozta, hogy a vesebeteg ellátás minőségi előmozdításában nagy szerepe lehet az ápolók folyamatos szakmai fejlődésének, és a legjobb gyakorlati módszerek alkalmazásának.

A magyarországi B. Braun Avitum Dialízis hálózatból 13 poszter és 1 szóbeli előadással mutatkoztunk be, és tettük közkincsé a hazai dialízis ellátás jelenlegi ápolói eredményeit. Az elmúlt évek számos poszter prezentációja bizonyította, hogy szakmailag felkészültek vagyunk, nemzetközi szinten is megálljuk a helyünket. A fejlődés iránya, hogy mindezt magas színvonalú szóbeli előadások keretében is bizonyítsuk.

Én magam 20 éve dolgozom a veszprémi dialízis központban dializáló nővérként, és közel 10 éve veszek részt hasi dializált betegek gondozásában. Több nemzetközi konferenciára készítettem poszter előadást, és számos hazai konferencián, továbbképzésen vettem részt előadóként. 2010-ben vállalkoztam először arra, hogy angol nyelven dolgozzam fel és prezentáljam szóban is a legújabb kutatási eredményeinket. Miután a konferencia tudományos bíráló bizottsága elfogadta az előadásom összefoglalóját, komolyan vettem a felkészülést. Nagyon sok időt és energiát fektettem mind a szakmai, mind a szak-

mai nyelvi tudásom fejlesztésébe. Az eredmény nem maradt el, a sikeres felkészülés után az írek híres optimizmusával, nyugodtságával életem legjobb előadását produkáltam. A saját elvárásaimnak maximálisan sikerült megfelelnem, és nagyon büszke vagyok arra, hogy pozitív visszajelzéseket kaptam a szakma hazai és külföldi képviselőinek részéről. Egy ilyen sikerélmény nagyon motiváló, és további tanulásra és tudományos munkákra ösztönöz.

A konferencia az idén is számos új témával foglalkozott.

Nagy hangsúlyt kapott az otthon véggezhető ún. home-dialízis. Az intézeti dialízis mellett alkalmazott módszer egyre nagyobb teret nyer világszerte. Ennek oka egyrészt a vesepótló kezelésre szoruló betegek számának rohamos növekedése, és az ebből fakadó várható ellátási nehézség, másrészt – öröndetes módon – a betegek részéről jelentkező igény. Az önkézelő betegek szemlélete, betegségükhöz való viszonyulása mindenképp példaértékű.

A szakemberek által kontrollált, de mindemellett nagyfokú önállóságot, és felelősséget igénylő, önmenedzselési módokkal, jó életminőségben megélt éveket nyerhetnek a dializált betegek. Ezek az előnyök egyrészt a méregtelenítés és a folyadékfelvonás folyamatosságából, kíméletességéből, másrészt a kötelező, nagyon alapos betegoktatás hosszú távú előnyeiből adódnak. Hazánkban az otthoni dialízis egyelőre a peritoneális (hasi)

dialízis formájában valósulhat meg, amely kezelési móddal kapcsolatosan a B. Braun hálózaton belül nagyon kedvező tapasztalataink vannak.

Több szó esett a konferencián a szív- és érrendszeri betegségek megelőzésének lehetőségeiről. Nem új a felismerés, hogy a vesebeteg emberek érrendszere mennyi veszélynek van kitéve, de a szövődmények kivédésének számos új aspektusa ismert és alkalmazott az ápolói munkában is.

Az én előadásom is e témakörhöz kapcsolódott: A krónikus fogászati góccok felszámolása kedvező hatással lehet a szív- és érrendszer állapotára. Ezt a megállapítást egy kisebb betegcsoporton végzett vizsgálattal, a meg-

mért laboratóriumi paraméterek követése során tudtuk pozitívan visszaigazolni.

Az öt nap alatt volt alkalmunk betekinteni az ír főváros mindennapi életébe is. Íme, néhány érdekesség a sok közül:

A „Zöld Sziget”-ként is emlegetett ország legnagyobb, vidékies jellegű város a Liffey folyó két partján terül el.

Az ír őslakosok nagyon vallásosak, és hagyományörzők. A városban sétálva, az üzletekbe betérve lépten-nyomon valamilyen vallási, vagy hagyományörző relikviába botlottunk. Az ország fő jelképe, a háromlevelű lóhere is vallási eredetű. Szent Patrik, az írek nemzeti szentje a legenda szerint e szimbólum segítségével igyekezett megértetni híveivel a szentháromság lényegét.

Másik nemzeti jelképünk, a hárfa – nemzeti címerünkben és az euró érmeiken is fellelhető szimbólum – elárulja, hogy a zene mennyire fontos az itt élő emberek számára. A legendás ír kocsma, pub-ok elképzelhetetlenek élő muzsikát játszó zenekarok nélkül. A mai kortárs, modern zenészek mellett a népzenei játszó muzikusok is szép számmal voltak hallhatóak.

S ha már a pubokról tettem említést, nem maradhat ki az ország folyékony fekete kenyere, a számunkra unikálisnak számító fekete csoda, a Guinness sem. Ez a sör jellegzetes fekete színét, kesernyét, de kellemesen selymes ízet a pörkölt árpának, malátának és a titkos receptnek köszönheti. Az írek nemzeti italát, amelyet *Arthur Guinness* az 1770-es években alkotott, az akkori receptúra szerint készítik ma is. Gyártásának történetét az ötemeletes Guinness store housba látogatva ismerhettük meg, ahol saját magunk által csapolt, utánozhatatlan aromájú, friss sört kóstolhattunk.

A konferenciaközpont izgalmas épülete

Pihenés az ebédszünetben

Dublin jellegzetes, színes kapui többnyire kis előkertekből nyílnak

Tipikus pub-bejárat a híres Temple Bar negyedben

A városnéző séták során felkerestük a gótikus Christ Church Cathedral-t és a St. Patrics's Cathedral-t, ahol az altemplomokban elhelyezett kanapékra pihenne élvezhettük az ősi katedrálisok középkori hangulatát.

Barangolásaink során ellátogattunk *G. Bernard Shaw* szülőházához is. Kevésbé ismert, hogy a híres drámaíró behatóan foglalkozott a magyar nyelv elemzésével. Egyik nyilatkozatában ezt a megállapítást tette: „...Bátran kijelenthetem, hogy miután évekig tanulmányoztam a magyar nyelvet, meggyőződésemmé vált: ha a magyar lett volna az anyanyelvem, az életművem sokkal értékesebb lehetett volna.”

G. B. Shaw végül is nem tanult meg magyarul. Így nyelvünk sajnos nem lett világszerte ismert, ezért nekünk kell megtanulnunk a nemzetközi konferenciák nyelvén, hogy ily módon is tudjuk öregbíteni a világ előtt a magyar ápolók szakmai hírnevét.

Befejezésül ezúton mondok köszönetet mindazoknak – *dr. Mácsai Emília*nak külön –, akik segítették a felkészülésemet, lehetővé tették és támogatották a dublini konferenciára való kijutásomat.

A hagyomány folytatódik

Hosszú évek óta megszokott, hogy a B.Braun Avitum Zrt. dialízis állomásain működő vesebeteg egyesületek vezetőinek karácsony előtt meghívót kézbesít a postás. Ünnepi találkozóra és ebédre várják a cég vezetői a betegek képviselőit, hogy tájékoztassák őket az elmúlt év eredményeiről, az előttük álló esztendő kilátásairól. Továbbá, hogy meghallgassák a vesebeteg emberek érdeklődését ellátó vezetők javaslatait.

Ahogy az utóbbi években mindig, a XI. kerületi, Halmi utcai Aesculap Akadémia tanácsterme adott otthont a rendezvénynek.

2010 utolsó hónapja kemény téllel köszöntött be, ennek ellenére december 3-án az ország számos részéből érkeztek vendégek. Karácsonyi hangulatú terített asztalok fogadták őket.

Horn Péter vezérigazgató beszédében kihangsúlyozta, hogy a gazdasági nehézségek dacára a B.Braun Avitum Zrt. dialízis állomásain kezelt betegek 2011-ben is európai színvonalú ellátást fognak kapni. Erre személyes garanciát vállalt.

Tájékoztatta a jelenlévőket a cég 18 dialízis állomásán lefolytatott vizsgálatokról, amelyeket 2010-ben végeztek a minőség javítása érdekében. A vezérigazgató örömmel számolt be arról, hogy a B.Braun Avitum Hungary Zrt. elnyerte a Quality Tournament fődíját a Közép-Kelet Európai országok 6. minőségi versenyén. A szép eredményért köszönetet mondott a cég valamennyi, közel 1500 munkatársának.

Ádám Aurél, a Vesebetegek Egyesületeinek Országos Szövetsége elnöke is méltatta a B.Braun cég erőfeszí-

téseit. A karácsonyi ebédre eljött Fabók József, a cég korábbi vezérigazgatója, jelenlegi tanácsadója, és Gyöngyösi György is. Jó volt velük találkozni és felidézni a kezdeteket és az eltelt 20 év sikereit.

A nap egyik fénypontja volt a 2010. évi VIRGA ÁGNES-díjak átadása. Az idén is két nővér, Nagy Zoltánné és Moga Istvánné vehette át a cég egykori dolgozójáról elnevezett kitüntetését. (Virga Ágnes autóbalesetben fiatalon hunyt el, szakmai és emberi kvalitásai példaként szolgálnak ma is kollégáinak.)

A beszédekkel követően az ünnepi

jókívánságok mellé pezsgő pukkant és koccantak a poharak, majd a finomabbnál finomabb enni- és innivalókból választhattak a résztvevők. Ebéd után az asztaloknál folytatódott a beszélgetések. A szokásos ajándék sem maradt el. Ahogy a B.Braun Avitum valamennyi dialízis állomásán, a karácsonyi ebédre meghívottak is elegáns utazótáskát kaptak ajándékba az idén.

A meghitt karácsonyi légkörben eltöltött néhány óra feledtette a vesebetegséggel együtt járó gondokat, felüdülést és kikapcsolódást nyújtott valamennyi vendégnek. **B.Zs.**

Két „egyszerű” nővér

Régi, szép hagyomány, hogy évzáró rendezvényén a B.Braun Avitum Hungary Egészségügyi Szolgáltató Zrt. két munkatársát kitünteti a VIRGA ÁGNES emlékéremmel. Ám az eddig megszokottaktól eltérően az idén nem főnövérek részesültek az elismerésben, hanem „csak egyszerű” nővérek.

Valóban egyszerűek?!

Mert ez a jelző nem igazán illik a nyíregyházi Nagy Zoltánnéra. Erzsike 35 éve kötötte össze életét az egészségüggyel, az I. Belgyógyászati osztályon kezdte az emberpróbáló nővéri munkát. Majd férjhez ment, s hamarosan megszületett két gyermeke, Andrea és Zoltán. Amikor letelt a gyermekgondozási idő, visszatért munkahelyére, ám már a művese osztályra. – Miért éppen a művesét választottam? Elsősorban az ideális munkabeszámítás miatt. A másik fő érv az volt, hogy ezen az osztályon híresen jó gárda dolgozott, s dolgozik ma is. Én is közéjük szerettem volna tartozni.

Ehhez persze tanulnom is kellett. Elvégeztem a nefrológiai szakápolói tanfolyamot, jelenleg kompetencia felelősként én foglalkozom a betegek gondozási idő alatt kapcsolatba lépek, de felvilágosító-oktató munkám tovább folytatódik a dialízis alatt is.

Nagyon érdekes, színes munka. Úgy tűnik, látható is, hogy nagyon szerettem ezt a hivatást, mert Szegedi főorvos elárulta, hogy két dolgozót felterjesztettek a VIRGA ÁGNES díjra, s az

egyik én vagyok. Gondolhatja, mennyire meglepődtem! Természetesen, nagyon izgultam, de kishitű voltam, gondolni sem mertem, hogy én leszek a díjazott. Most szóhoz se tudok jutni a meghatódottságtól.

Moga Istvánné Tatabányán dolgozik. Ő sem most kezdte a nővéreként, 29 éve választotta hivatásul ezt a szakmát. Dolgozott az idegosztályon, az intenzív, majd a gyerekek születése után a művese osztályra kérte magát.

– Édesapám vesebeteg volt. Olyan misztikusnak tartottam ezt a betegséget, no és a művese állomást. Úgy gondoltam, ideje megismerni közelebbről az egészségügynek ezt az ágát. 7 éve itt vagyok.

Természetesen nekem is sokat kellett tanulnom, szinte együtt koptattam a padot a gyerekeimmel, Diánával és Ádámmal. A nagylányom már főiskolás, a fiam még gimnazista. Időközben elváltam; igaz, nem könnyű, de jól megvagyunk így hárman. A munkám során sok érdekes emberrel ismerkedem meg, sok tapasztalatot

szerezek. Ezért is tartok előadásokat a hemodialízisben részt vevők kiegészítő gondjairól. Nagy kihívás ez egy szakápolónak.

– De azért másutt is ki akarta próbálni magát?

– Valóban, szeretem a kihívásokat. Elvégeztem egy speciális mentő kurzust, s beléptem egy vízi mentő csapatba. Majd jelentkeztem a Vöröskereszt nemzetközi csapatába.

Így kerültem el a katasztrófavédelmi brigáddal a földrengés sújtotta Haitiba. Az egyik menekülttáborban dolgoztam, az ellátásban segítettem.

– Sok nővér volt a csapatban?

– Nem, egyedül én voltam nő. De ez sokszor kifejezetten előny volt. Jobban szót tudtam érteni az asszonyokkal.

– Mennyi ideig volt a katasztrófavédelemmel Haitiban?

– Csapatunkat 11 nap után új önkéntes brigád váltotta fel. Hazajöttem, s már itthon döbbsenem rá, hogy mit is csináltam. Ott, a rettenetes hajrában még gondolkodni sem volt időnk. Itthon végre értékelni tudtam, hogy hol is élek.

– Haitiban végzett hihetetlen munkájáért Bátorságért érdemjellel tüntették ki, mely elismerést az Egészségügyi Minisztériumban vett át. Úgy látszik, ez az éve a kitüntetésekéről szól...

– Igen. Nagyon boldog vagyok. Szinte el sem hiszem, hogy egyszerű nővéreként idáig juthattam.

–dunay-

A NÉVADÓHOZ: Semmelweishez méltó módon dolgozna

Színes, eleven, gyermekszívajtól hangos a patinás épület – a Semmelweis Egyetem I. sz. Gyermekklinikájának Vese pavilonja – azon a reggelen, amikor az öt Pacsirta utcai gyermekklinika jogutódjának tartott intézménybe érkezek. Vendéglátóm, *Dr. Sallay Péter* egyetemi adjunktus, szaktanácsadó, még elfoglalt, addig körülnézek.

A polcokon sok-sok könyv, játék, gyerekrajzok, és gyermekek által készített tárgyak sorakoznak. Az egyik ablakon hét hóember papírból kivágva, kiszínezve szépen. Karácsonyi hangulatot árasztanak a feldíszített karácsonyfák, fali díszek, girlandok.

Az egyik falon a „Csodalámpa, Óhaj -Sóhaj Kívánságteljesítő Alapítvány” hírei között érdekes cikket fedezek fel. A lényege az, hogy *Kakas Krisztina* szeretett volna részt venni kedvenc sorozata, a „Jóban, rosszban” forgatásán.

Az alapítvány segítségével ez összejött neki. A forgatáson *Gesztesi Károly* színész, a sorozat egyik szereplője kíséerte végig. A látogatásra a koronát az tette fel, hogy egy rövid jelenetben *Kakas Krisztina* is szerepet kapott.

Közben megérkezik *Dr. Sallay Péter*. A gyermek dialízissel 1985-től foglalkoznak ezen az osztályon, hallom tőle. Nincs sok az országban: Szegeden, Pécsen, Debrecenben és Miskolcon működik ilyen osztály még. Az elmúlt 25 évben számtalan, ma már legendásnak tűnő eset történt az intézmény életében. Ott van mindjárt a Kapuvárról ide járó két gyermek közül az egyik esete a szállítókkal.

A gyerkőc olyan eleven volt, hogy a gépkocsivezető viccesen azt mondta, inkább odaadja neki az egyik veséjét, hogy ne kelljen oly gyakran szállítania az ördögfiókát... persze erre nem volt szükség, mert kapott vesét mástól a gyerek.

Aztán ott van az akkor még ellátatlan erdélyiek esete, akik közül sokan bent is laktak itt, sőt, úgy kellett kikönyörögni nekik a TAJ számot is, mert pénzük sem volt az ellátásra. Még a forradalom előtti időkről beszélünk. Így lehetett számukra biztosítani a transzplantációt is sok esetben. Többen a gyerekek szülei közül áttelepültek, hogy biztosítva legyen gyermekük szakszerű kezelése. A Segítő

Jobb Alapítvány rengeteg munkával, empátiával állt mellettük, tette a legszebb dolgot: segített, ahol csak tudott.

Ez a hely lett bizonyos értelemben az otthonuk is, mert nemcsak a transzplantációt, vagy a dialízist, hanem kórtermeivel a szállást is jelentette, hiszen 12 ágyuk is van. Minden egy helyen: kórház, kollégium, ahonnan iskolába jártak, és ahová visszatérhettek, ahol dialízist kaptak és szeretet is. Az elmúlt 25 év alatt a dialízissel kezelték száma meghaladja a 150 gyermeket. Jelentős részük transzplantált lett. Sokan már kinőtték a gyermekkort, de ragaszkodnak az itteni ellátáshoz, és mivel a szabályozás nem jelöl meg korhatárt, ide járnak vissza a kontrollra is.

Budapest jó közlekedési lehetőségei miatt is itt van a legtöbb veseproblémával jelentkező gyerek kezelése az országban.

Jelenleg 18 fő vesz részt dialízisben, közülük 10 hasi-, 8 pedig hemodialízisben részesül. A legfiatalabbak két alig egy éves csecsemő, hárman pedig már túl vannak a 18. életévükön. A különböző társadalmi csoportokból, réte-

gekből érkezők érzékenyek a bánásmódra, ezért nagy gondossággal kell eljárniuk az orvosoknak, a szakápolóknak, az asszisztenseknek egyaránt.

Sok a szociális teendő is, hiszen a családi pótlék, a közgyógyellátás igazolása is a feladatok sorát gyarapítja.

Miközben beszélgettünk, sokszor kopogtak *Dr. Sallay Péter* ajtaján. Mindannyiszor harsányan adta tudtára a jövővénynek, hogy bejöhet. Hol aláírnivalót, hol csak tanácsot kérni, máskor gyógyszert íratni jöttek a munkatársak, a gyerekek anyukái. Mindenkivel egyformán kedvesen bánt, jól látszott, amit a telefonban is éreztem a találkozó időpontját egyeztetve, hogy a határozott, kellemes orgánumú hang tulajdonosa érti a dolgát, átérzi kis páciensei és szülei gondját-baját, és készséggel cselekszik értük a mindennapokban. Szóval: jó ember.

Timár Mátyas

ALEXANDRA, aki születése óta küzd

– Kislánynomnak, *Komlós Alexandrá*nak már a születésekor gondot jelentett, hogy bal oldali vesecső szűkülettel jött a világra – mondja édesanyja, *Lenkey Zsuzsanna*. A mama a „szóvivő”, mivel a kislányt alig lehet szóra bírni. – Rendszeresen jártunk kontrollvizsgálatokra, ennek ellenére két éves korában visszafolyás következett meg, kellett műteni. Ezt követően 2 évig úgy tűnt, hogy minden rendben van. De addigra újból kialakult a vesecső szűkület.

Az édesanya elmeséli, hogy a háziorvos kétnaponta mérte *Alexandra* vérnyomását, sajnos az mégsem csökkent 140 alá! Ez rendkívül magas egy 6 éves kislánynál.

– Újabb vizsgálatok következtek. Az alapos vizsgálat kétoldali veseelégtelenséget állapított meg – szögezi le az édesanya. – Gyógyszereket kapott a

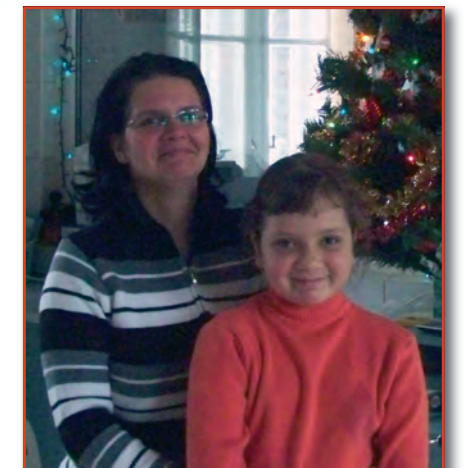
gyermek, hogy a vérnyomását és a veséjét normális működésre bírják.

A történet tovább folytatódott: 2008 elején elkezdtek a hasi dialízist. Másfél évig végezték, amikor 2009. szeptember 23-án veseriadó jelezte, itt a megváltás, jöhet az új vese. Igen ám, de a 21 éves fiatalember beültetett veséje túl nagy volt *Alexandrá*nak. Újból kivették, kitakarították, de mégsem működött.

Így hát nem volt más lehetőség, megint csak várni kellett...

– S eljött az újabb veseriadó: 2010. szeptember 5-én egy 12 éves kislány veséjét ültették be *Alexandrá*nak, ami már a műtét közben beindult, hála Istennek! – hallom *Lenkey Zsuzsanna*tól.

Azóta 3 hónap telt el, s minden rendben van! *Alexandra* a tanulmá-

nyaival sem maradt el, aminek örül is, mert amikor nem mehetett azonnal iskolába, pityergett, hiányzottak a megszokott társak, a közösség, a csicsérgés, a feladatok sora, amit nap, nap után kapnak társaival.

– Úgy tűnik, lassacskán visszatér minden a normális kerékvágásba! – mondja mosolyogva az édesanya.

T.M.

Üdülünk, kirándulunk évről évre!

A Szent István Kórház Fresenius Művese állomásán működő Dél- Pesti Vesebetegek Egyesülete hosszú évek óta nyolcnapos üdülést szervez a betegek részére.

Járjuk szép hazánk csodálatos tájait, felfedezzük a városok, falvak nevezetes épületeit, s mind eközben egy igazi kis közösséggé formálódtunk az évek folyamán.

Sok emléket őrzünk az eddigi programjainkról.

Hol is jártunk eddig? Debrecen, Sátoraljaújhely, Gyula, Barcs, Szigetvár, Fertőd, Sopron, Nyíregyháza, Szarvas, Pécs, Szombathely, Zalaegerszeg..., miközben soroljuk, egymás után elevenednek fel a szép emlékek, s közben hálásan köszönjük a Művese állomások dolgozóinak, akik mindig óriási szeretettel vállalták betegeink dialízis kezelését!

Köszönjük, köszönjük!

Hol jártunk ebben az évben?

Óh, de csodálatos napokat töltöttünk Nyíregyházán!

Július 18-25-ig egyesületünk 12 dializált, sok transzplantált és krónikus vesebeteg, és néhány családtag, (összesen 52 boldog ember!), vonattal érkezünk az ország hetedik legnagyobb városába, az Észak-Alföld második legjelentősebb településére.

Az Inczedy György Kollégiumban foglaltunk szállást, ahol a hőség ellenére nagyon jól éreztük magunkat.

Az érintetlen természet hangulatát idéző Sóstófürdőre többször ellátogattunk. Található itt strand, csónakázótó, gyógyító hatású termálvíz, parkok, gyönyörű épületek, és min-

2010 szeptemberében Zebegénybe látogatott el az egyesület
A vidám csoportkép a sóstói skanzenben készült

dez csodálatos erdei környezetben.

Az Aquarius Élmenyfürdő gyógyhatású termálvizében többször élveztük a víz gyógyító erejét, de megtekintettük az európai híru és rangú Nyíregyházi Állatpark többszáz lakóját, el-

látogattunk a Sóstói Múzeumfaluba, ahol a megye tájegységeinek népi építészetét tekintettük meg. A belváros gyönyörű épületei között az 1873-ra eklektikus stílusban felépített Városháza és az 1892-ben elkészült Me-

A DVE csapata az Országos Vesenapra is családstól érkezett

gyeháza ma is eredeti pompájukban láthatók.

A környék nevezetességeit is megismerhettük.

Béreltünk egy autóbust, és egy szép napot töltöttünk Máriapócs, az Európa híru búcsújáró kegy- és nemzeti zarándokhelyén. A több mint 350 évvel ezelőtt épült Bazilika, Monostor és a Kolostor épülete, a Szabadidő Park horgásztavaival, a Szent János termálkút gyógyvize varázslatos, felejthetetlen élményt jelentett.

Innen Nyírbátorba, a Báthoriakról híres városba mentünk, ahol a 45 viaszfigurából álló panoptikum a Báthori család korával és a hozzájuk fűződő legendákkal ismerkedtünk meg.

A nagy hőségben Nagykálló és Sóstófürdő csodálatos strandjai nyújtottak felüdülést. Mennyire élvezte mindenki, az öt éves Lilikétől a 82 éves Gyula bácsinkig!

Nagyon sok szeretettel szeretnénk köszönetet mondani a Nyíregyházi Művese Állomás orvosainak, nővéreinek és *Kutasi Irénkének*, akik nagyon nagy szeretettel gondoskodtak rólunk! Vállalták, hogy heti 3 alkalommal éjszakai műszakban dializálják betegeinket. Így minden nap remek programokat szervezhettünk.

Üdüléseinken *Erdős Gábor* évek

óta saját autóján szállítja a dialízisre, és minden programra az üdülésen résztvevőket, hogy ezzel segítse egyesületünket! Köszönjük szépen!

Szép élményben volt részünk a VORSZ által Diósjenőn szervezett Országos Vesenapon is.

Köszönet mindazoknak, akik a nagyon jó hangulatú programmal megajándékoztak bennünket! Öröm volt találkozni a kedves régi és új ismerősökkel.

Szeptember 19-én, alapítványunk szervezésében egynapos kiránduláson voltunk Zebegényben és Márianosztrán.

Programjainkra mindig sokan és örömmel jönnek el betegeink. Ezeknek költségeit nagy részben egyesületünk biztosítja pályázaton nyert pénzből és az SZJA 1%-ból.

Az együtt töltött napok élményeiről, barátságok születéséről hosszan írhatnék.

A lényeg: „A dolgok szépsége a szeretetben rejlik!” – ez a mi mottóunk, s úgy gondolom, ez ad erőt ahhoz, hogy sok szép élményt éljünk meg együtt, tanuljunk egymástól, figyeljünk egymásra!

Tormási Mária
DVE elnök

20 évesek lettünk!

2010. augusztusában a Békés Megyei Vesebeteg Egyesület ismét megrendezte a mindig nagyon várt SZANAZUGI VESENAPOT. Az idén még jobban készült a kis lelkes szervező csapat, *Bányai Pisti, Kovács Krisztián, Enikő, Eszter, Ági* és természetesen a gyerekek, hogy emlékeztetessék tegyék a 20. születésnapot.

Napról napra jobban vártuk, hogy hányan fognak jelentkezni, és nagy örömünkre több, mint 100 fő jelent meg a vesenapon. Kovács Krisztián elvállalta, hogy a betegek részére főz egy nagyon finom marhapörköltet, ráadásul két bográcspan, amelyhez a húst a Fogyatékkal élők Békés megyei egyesülete adta.

120 szeletes tortát rendeltünk a betegtársaink számára a gyulai Száz éves Cukrászdából, nagyon szép és (később kiderült) finom volt.

Eljött a várt nap! Folyamatosan érkeztek a betegek, sokan saját autóval, mások betegszállítóval.

10 órai kezdettel szórakoztató műsort adott a Füzes Dáridó, majd megérkezett hozzánk *Hevesi Imre*, aki olyan jó hangulatot teremtett, hogy a betegek is dalra fakadtak. A fellépőket és a résztvevőket ebéddel, tortával vendégeltük meg. A Körös folyón egész nap hajókiránduláson vehettek részt a betegek, délután 4 óra felé lett vége a programnak.

A betegtársak elmondásából és más visszajelzésekből ítélve nagyon jól érezték magukat ezen a szép napon. Köszönjük a segítséget mindenkinek!

Szócs Enikő

„Látom lényem kontúrvonalát”

Dialogus Rajki Rita költővel

Imádok beszélgetni jó tollú írókkal, költőkkel! Rita is ilyen, csak ő még nem eléggé ismert alkotó. Megelőlegezve a bizalmat – verseit és munkásságát ismerve – viszont máris remek poéta. 1975. október 22-én látta meg a napvilágot a Skorpió jegyében. Versszeretete gyermekkorára visszanyúlik. Versmondóként is sok nagy sikert tudhat magáénak, több versenyt nyert. Mi több, tehetséges színésznő is! El tudnám vele képzelni Bernarda Alba Házának címszerepében, akkora drámai erő tornyosul benne. Férjes, két gyermek édesanyja. Szerénysége emeli őt a magasba, no és persze tehetsége, s az a mérhetetlen nagy szakmai alázat, ami manapság egyre kevesebb íróemberben lakozik. 2009. áprilisától tagja a David Arts Íróköltő Szekciójának.

Ki táplálta beléd ennyire mélyen a versszeretetet?

Úgy gondolom, hogy a költő vénám inkább örökletes, mintsem személyemhez köthető indíttatás. Gondolataim, érzéseim versben való közlése édesapámtól (aki újságíró), és anyai dédapámtól (aki kántor volt) származó örökség.

2010 novemberében jelent meg a David Arts „Szonettek” című legújabb antológiája. Műveidben valamilyen formában előtérbe helyezed az erotikát, vagy legalábbis azon keresztül közölsz súlyos gondolatokat...

Mindig nehezen bírtam a megkötéseket, ami talán öröklázadó énemnek köszönhető. Jó példa erre a szonettírás, ami kötött versforma.

Ez kihívás volt, ami csak adhat, hisz a tanulás és a feladattudat ugyanolyan fontos egy költőnek, mint szabadon

számolni a sorok közt. Ha egy nehezebb feladatot megoldottunk, elérkezünk önmagunk következő szintjéhez. Az erotika olyan téma, mely sok embert foglalkoztat, de kevesen mernek írni róla, vagy ha igen, akkor vulgárisan, vagy éppen túl szemérmesen. Az egészséges középút megtalálása a legnehezebb. Úgy érzem, nekem sikerült visszaadnom ezt az egyensúlyt. Ráadásul a mély érzések keveredése a finomerotikával jó kombináció, amire különösen ma az emberek is szívesen felfigyelnek.

Mit ad neked a műhely, milyen benyomások értek?

Mindig jó érzés, ha az ember tartozhat valahová, ahol olyan dolgokat tanulhat, ami a szakmai részét erősíti a versírásnak: a megmérettetés, önmagunk kipróbálása, a tudat, hogy a kritika csak erősíthet. Ha felismerjük az ösztönzést és elfogadjuk a segítséget, erős várbán érezhetjük magun-

kat, és akár magasra is törhetünk. Ez is egy feladat volt.

Szinte sugárik belőled a kökemény szorgalom, igyekezet. Szükségesek ezek egy ma élő kortársköltő életében?

Legfontosabb a szakmai alázat. Ez az alappillére annak, hogy a költő igazán tudjon fejlődni, és nem elég csak a tehetség.

Vannak műfajok, alap technikai dolgok, amit egy költőnek illik elsajátítani. Ehhez kell a műhelymunka. „A jó pap is holtig tanul”.

Van-e példaképed az írásművészet területén akár hazai, akár külföldi szerzőket illetően?

Fontosnak tartom, ha vannak inspiráló személyek, akikre felnézhetek. De ez nálam inkább tizenévesen volt inkább érvényes.

Nagyot adott József Attila, Ady Endre búsborongós költészete, vagy Radnóti Miklós drámai gondolatai, vagy ép-

pen Edgar Allan Poe lázadása. Őket olyan forrásnak éreztem, amelyek kiemérelhetetlenek, akiknek friss szellemiséget adó vize áramlik évezredek óta, csak tudnunk kell alaposan belemeríteni a kulacsunkkal.

Szeretnéd-e hivatásodnak tudni a költészetet?

Manapság a költészet „mostoha gyermeke” a művészeteknek, és itt elsősorban a médiára gondolok. Csak a költészetből megélni nagyon nehéz. Sokoldalúnak, mobilnak kell lenni. Ha viszont van egy jó patrónusa az embernek, sokat számít! Akarni kell, mert ebben a sivár világban bizony szükség van a tiszta gondolatokra.

Mi ad neked ihletet?

Sok minden... a nagybetűs Élet, a naponta látott és tapasztalt élethelyzetek, gyakran a velem megtörtént dolgok... szóval sok minden. Ilyen ihletettségből született a „Tél ima” című legújabb versem is.

P.A.D.

Rajki Rita

Tél ima

Reccsenő szívek a téli latyakban,
bundába tévedő magány.
Rebegett imákkal, kékülő arcokon,
vágynak nélkül átölel puhán.

Hajnali agyakban ébredő titokhang,
pőre létálom jégre szállt.
Konokon hulló égi szavakban,
hónászbán nyugvó fényvarázs.

Valahol messze kinn a határban,
látom lényem kontúrvonalát.
Ajkaim égve, csókod akarva,
térdre borult hiem vérben áll.

A „veterán” veseátültetett

Kétszer kapott életet

Mindig megcsodáltam arra jártamban a Bókay János utca Üllői úti végében a patinás épületegyüttest.

Épp ide igyekszem, a Semmelweis Egyetem I. sz. Gyermekklinikájára. A Dialízis és Transzplantációs Gondozó Osztályon, ami szintén 1883-ban épült, az egykori Stefánia Gyermek-kórház egyik pavilonjában van, várnak rám apró riportalanyaim.

Márkus Tamást akár veteránnak is lehet nevezni a vese transzplantációját illetően.

– Tizenegy éves volt tavaly, amikor úgy felviesedett, hogy a Heim Pál Gyermekkorházban azonnal látták, nagyobb a baj, mint gondolták – mondja az édesanyja, Márkus Márta. – Rögtön átküldték a Bókay utcába, ahol a vizsgálat után azonnal dialízis következett. Három hónapon át, naponta hatszor kellett végezni a műveletet.

Eljött a nagy nap, 2010. február 4-én édesanyjával együtt a műtőasztalra feküdtek. Az anyuka egyik veséjét kivették, előkészítették a fia részére és beültették. De mivel az édesanya veséjébe több ér futott be, mint Tamáséba, meg a beültetés közben egy vérrög is keletkezett, egész nap velük foglalkoztak a műtőben. Újból kivették, átmosták, majd visszatették a vesét, sőt egy erezet is át kellett ültetni Tamás lábából, hogy minden rendben legyen. Édesanyja megjegyzi:

– Azt mondták, ahogy ébredtem a műtét után, „anyuka, a fia lába rendben van” – emlékezik a történetekre az édesanya. – Nem tudtam mire vélni, hiszen veseátültetésre jöttünk, de

aztán a nővérkék megmagyarázták. Kellett három nap, hogy minden igazán jól működjön, beinduljon.

– A műtétet követően hetente járunk kontrollra – hallom Tamástól. – De most már nem kell ilyen sűrűn idejönni. Most a Télapó miatt vagyok itt. Két hete eltörött a hegyezőm, ezért arra kértem a Mikulást, hogy hozzon egy újat – mondja nevetve –, hiszen tegnap érkezett a jó öreg Fehérszakállú. (2010. dec. 7-én találkoztunk. A szerző) Persze, már ő is tudja, akárcsak az öccse, hogy a Mikulás csak egy emblemikus figura a világban.

Márta, az édesanyja, azon túl, hogy életet adott fiának, önzetlenül megtöltötte azzal, hogy egyik veséjét is fiának ajándékozta. Kétszer adott életet a gyermekének. A műtét után újból dolgozni kezdett, azt tapasztalja, hogy kissé fáradékonyabb, de köszöni, jól van.

Boldogan meséli, 2010-ben megkeresték őket, hogy a hasonló sorsú gyerekeknek Balatonvilágoson egyhetes nyaralás lesz. El is mentek és örömmel látták, hogy a transzplantált sors társak is teljes életet élnek. Megtapasztalták, hogyan kell élniük, mit szabad tenniük, s mit nem. Feltöltődve, feldobva érkeztek haza, hogy újult erővel folytassák életüket.

- timár -

A pihenés oázisa Zalában: Lenti

Lenti és a Kerka völgye Magyarország délnyugati csücskében, a szlovén, a horvát és az osztrák határ közelében, Budapesttől 250 kilométerre – ebből 230 km autópálya! –, Zágrábtól 120 kilométerre fekszik.

A 800 éves múltú város 8700 lakosú, életében jelentős szerepet játszik az idegenforgalom.

A Lenti Termálfürdő és Szent György Energiapark 8 hektár zöld területen 5 szabadtéri és 4 fedett medencével várja a látogatókat. Vize Európa szerte ismert 40000 éves gyógyvíz, amely kiválóan alkalmas mozgásszervi betegségek kezelésére. A legnagyobb medence 1340 m² vízfelületű, amelyben vadvízáram, buzgárok, nyakzuhany, masszázspadok és egy 74 méter hosszú Anakonda csúszda nyújt páratlan élményeket.

A 2500 m²-es fedett komplexumban gyermek-, úszó-, gyógy-, wellness medencék, valamint szaunák és hatalmas pihenőtér található.

A wellness medencében derékmasszázs, nyakzuhany, buzgárok és élményszökőkút van.

A gyógyászati részlegben a 40000 éves gyógyvízhez kapcsolódóan számtalan kezelés vehető igénybe OEP támogatással és a nélkül is, beutalóval és természetesen orvosi vizsgálat után is. A nátrium-hidrogénkarbonátos víz elsősorban mozgásszervi problémákra (nyak, hát, derék), lumbágóra, ízületi gyulladásos és kopásos betegségekre, váll-, könyék-, kéz-, csípő-, bokafájdalmakra is alkalmas.

A fürdő területén lévő Szent György Energiapark Európában egyedülállóvá teszi a Lenti termálfürdőt,

mivel olyan jótékony hatású energiahálózatok találkozásai pontjában fekszik, ahol a vendégek a gyógyvíz és különleges energetikájú hely együttes hatása miatt hatékonyabban tudnak pihenni, feltöltődni, gyógyulni.

A földszugárzások ezen típusát, a Szent György vonalakat, a keleti kultúrákban sárkányáramoknak nevezték. A régi korokban és kultúrákban a Föld ilyen vonulatait, „idegáramlatait” szentként tisztelik. Ilyen vonalak talál-

kozási pontjaiba olyan szakrális, kultikus helyek épültek, mint Stonehenge, Lourdes, Fatima, Machu Pichu, az egyiptomi piramisok, vagy Árpád kori templomok.

2002-ben fedeztek fel a gyógyfürdő területén földszugárzásokat, amelyeknek 9 kereszteződési pontja található itt, és a Föld energetikai hálózatának részét képezi.

Bioenergetikus természetgyógyászok szerint minden betegség egy

szonylag elfogadható áron. Nagyon kedvezőek a vendégszobák és a panzió szállásai is.

A túrákat, kalandokat keresőket 30 km kiépített kerékpárút, valamint erdei és mezei gyalogutak, lovaglási lehetőségek várják. A térségen halad át a Rockenbauer Pál kéktúra egy szakasza is.

Rádióházán Kabala ménes van a lovaglást kedvelőknek. Lentiből indul Magyarország leghosszabb, 32 km-es erdei kisvasútja, amely Lenti és Kistolmács között közlekedik május 1-től szeptember végéig.

A kézművesség értékei között említésre méltó a népi fazekasság Szentgyörgy-

energiahiányos állapot következménye. Az energiapark területén található sugárzások ezt az energiahányos állapotot állítják helyre. Az egész szervezetre hatnak és harmonizálják az energia áramlását. Az alapvető működést segítik, jó hatású folyamatokat indítanak be, amelyek helyreállítják a testi és a lelki egyensúlyt.

A Szent György Energiaparkban egy-egy alkalommal 1-2 órát érdemes eltölteni. A parkban a kikövezett rész a Szent György vonalak irányát mutatja, a „karók” pedig e vonalak találkozási pontját jelzik, ahol a legerőteljesebb a földszugárzás. Ezeken a helyeken 25-

30 percet érdemes eltölteni. Ezt az időt pihenéssel, kisebb sétával, vagy mozgással lehet kombinálni.

Hatását egy-, vagy kéthetes itt tartózkodás után érezhetjük igazán. A Szent György Energiapark egész évben látogatható. A Lenti termálfürdő vendégszobái a fürdő területén, panziója pedig a fürdő közvetlen közelében található. A 2-3 ágyas vendégszobák jól felszereltek, zuhany, tv, hűtőszekrény van bennük. A panzióban balkonos 2+2 ágyas szobák vannak, bennük fürdő, tv, hűtőszekrény és telefon van. A panzió éttermében lehetőség van menü és à la carte étkezésre is, vi-

völgyön, Magyarszombatfán és a hetési szőttes Lentiben. A várostól 20 km-re található az Őrség Nemzeti Park, amelynek központja Óriszentpéter.

Gyönyörű műemlékei vannak a térségnek. Lentiben egy, a XIII. században épített, mai formájában a XVII. század végén barokk stílusúvá átalakított Szent Mihály nevét viselő római katolikus templom van. Említésre méltó a Szécsiszigeten lévő templom, az Andrassy-Szapary kastély és román kori templom Veleméren.

Timár Mátyás
A szerző felvételei

A JUHÁSZLEGÉNY TILINKÓJA

FRIEDRICH NIETZSCHE NÉMET FILOZÓFUS GONDOLATA A SZÁMZOTT SO-ROKBAN OLVASHATÓ	1	2	ÖSSZE-ENYVEZ ZÁTONY SZÉLEI!	KISEBB SÚLY FEJÉR M-I KÖZSEG	ÁLOM TOJÁS, NÉMETÜL	ELLEN-ÉRTÉK SZÓRTE-LENIT	NYERS-SELYEM LONDONI GALÉRIA	EDÉNY TETEJE LOBOGÓ KÖZEPE!	EGYIK VÉR-CSOPORT
HAJDANI IDŐMÉRŐ ESZKÖZ			VAGY ÜGY! PÁROS SZÁM!		MADRIDI KÉPTÁR FOTÓ-MÁRKA			FÉL ÉVI! USA-BELI SZÍNESZ (TONY)	S
HÜVÖS EVSZAK GONDOLAT, ELV			VILÁG-NYELV ALAP-VETŐ	KÜRTÖL ANGOL KÖLTŐ (JOHN)	KNOCK-OUTOLÓ NYÚLÓS ANYAG	KÉRDŐ-SZÓCSKA SAJTÓ-TERMÉK	VIETNAMEI VÁROS DTÜLI VÁROS	CENTI-GRAMM, RÖVIDEN RÉMÜLET	
ÉS, LATINUL HÁZÓRZÓ ALLAT			ALKAT-RÉSZE! VATTÁ-ZOTT	OLASZ ÍRÓ, KÖLTŐ (CURZIO)		NYOMÁS-EGYSÉG ASPI-RANS			
NÉMET VÁROS MAGYAR NEVE			KINTRÖL HULLIK GÖRÖG SZIGET		SZÜLŐ-FOLD, LATINOS SZÓVAL	ÁZSIAI ORSZÁG NYUGAT, RÖVIDEN			
HAJNAL-KÓ VÉGE, NÉMETÜL			A PÁPA PALÓTÁ-JA RÓ-MÁBAN			VIDÁM	DARA-BONKÉNT KÖLTŐZŐ MADÁR		
SZÍNÉSZ (ISTVÁN) NAGY ÁT-MÉRŐJÜ				GYOMMAL BENÖTT		TÁJ-EGYSÉGI! TEHÁT, VAGYIS	HEKTOLI-TER, RÖV. VOLUMEN, RÖVIDEN		
TRAPÉZ SZÉLEI! CSAK-HOGY			OKTATÁS ÉNEKES SZÍN. NŐ (ANDREA)	ALFÖLDI JELLEGŰ FELESÉ-GE VAN	MESSZE KERÜLŐ GYÖMŐ-SZÖL	476 ELŐTTI DOLGOS	ELŐKELŐ SZLOVÁ-KIAI HELYSÉG		
MESTER-EMBER ELISZ-KOLÁS			BORSODI VÁROS JÁRÓ-DESZKA		SZERB FOLYÓ SZOMO-RUSÁG		SÁRVÁR KAPUJA! OSZTRÁK ALLOVIZ		
FOSZTÓ-KÉPZŐ CSENDES				ARAD FOLYÓJA	NAPLOPÓ LANKAD				IDEGEN NŐI NÉV
MINDEN SZÓ VÉGE!			RENDEZŐ (LÁSZLÓ) EGYIK OLDAL	RÉGIS OPIUM JELFOGÓ EGYSÉG			TROMBI-TAHANG ALUL		
			NYOMDAI DOLGOZÓ 1/2 PERCI			FRANCIA ÍRÓ MÁJUS ELEJE!	SZÉKRE HUPPAN KECSKE MONDJA		
			KASTÉLY VOLT, RÖVIDEN			AZONNAL			
GYÜ-MÖLCS NEDVE	R				T RÉFÁS ISKOLAI ÉNEK				

Élt egyszer egy sze-gény juhászlegény va-lahol a délvidéken. Tavasztól őszig legel-tette, terelgette nyá-ját a dús fűvű legelő-kön. Gyakran esett az eső, no meg sütött a nap, így aztán szinte min-dennapos látvány volt a szivárvány.

A mi cifraszűrös, kucsmás juhászlegé-nyünket Jankónak hív-ták. Nem volt néki a szegénységén kívül egyebe, csak a ked-venc tilinkója, amin ak-kor is játszott, ha nem kellett.

Olyan szépen fújta, hogy a madarak is elcsiperítették magukat!

Egy szép júliusi madárfüttyös napon tilinkózás közben arra lett figyelmes, hogy az egyik juhocska furcsa, táncos mozdula-tokat tesz. Persze, nem lehetett ezen csodálkozni, hiszen Jankó gyönyörűen ját-szott kedvenc hangszerén.

A juhászlegénynek tetszett ám a nem mindennapi látvány! De azért mégis csak furcsállotta, hogy egy juh táncrea perdül.

– No, ilyet is ritkán lát az emberfia! mor-molgatta magában.

A juhocska egyszer csak gyönyörű le-ányzóvá változott.

– Uram, Atyám! – kiál-totta el magát ijedté-ben Jankó. Osztán még a többi juh is nagy böngésbe kezdett ám a csodálatos jelenség láttán! Jankónak ez-tán egy hang se jött ki a torkán, úgy megle-pődött!

Telt-múlt az idő, Jankó egyre szoro-sabb barátságot kö-tött a leányzóval. Eszébe jutott, hogy bizony itt volna az ide-je a nősülésnek. A lány közben mind szemre-valóbbá formálódott, Jankó meg egyre sze-relmesebb lett belé.

Az átváltozott leány egyszer csak oda-libbent a juhászlegényhez, s arra kérte, ve-gye őt feleségül, de azonnal. No, Jankónak se kellett több, hiszen nehezen tudott el-lenállni a tűzről pattant menyecskének!

Világra szóló lakodalmat csaptak, még a kisbíró is hivatalos volt, aki meg de-geszre ette magát a lagziban. Csak úgy folyt a száján a zsír, ahogy tömte magába a sok finomságot!

Jankó meg a leány – akarom mondani a fiatal menyecske – azóta együtt legeltetik a nyáját. Élnek vígan, boldogan, sokat sze-relmeskednek – hacsak a leány vissza nem változott azóta.

Előző számunk megfejtése: „A hold az ablakon betekint, lát téged, lát engem, bennünket, szereti ünnepi kedvünket”. Nyertes megfejtőnk: Hajnal Ferencné, Győr. Gratulálunk! Jelenlegi rejtvényünk megfejtését 2011. április 15-ig várjuk a VORSZ irodában.

ZELLER FERENC FESTŐMŰVÉS Z

Két évtized munkássága

Mi indította arra, hogy a templomfestésből- restaurálásból festőművésszé avanszáljon?

Két tényező: az egészség elsősorban, amelyet nem igazán szeretnék részletezni (reumatikus mozgásproblémák), majd társadalmi felkérésre az igazgatás rendészet területén kezdtem el dolgozni. Ekkor keletkezett bizonyos alkotói hiányérzetem. Egész gyerekkoromtól életem része volt rajzolás, a festés. Először kedvtelésből foglalkoztam a művészetek eme ágával.

Két mestere volt, akik a festés művészetére ok- tatták. Átöröklődött-e munkáiba valami a meste- rek stílusából, vagy inkább a technikai tudás megszerzése volt az elsődleges cél?

Egy kicsit – főleg az első időkben – hasonlít a tanítvány a mesterére! Ma már elmondhatom – ha egyáltalán beszélhetek erről – teljesen kialakult egy rám jellemző, saját stílus. Persze figyelemmel kísérem a festészetben kialakuló újabb irányzatokat, anyagokat is... ki is próbálom ezeket, de mindig visszatérek a magam dolgaimhoz. Technikai tudásom, mint díszítőfestőnek már akkor is adott volt, ezért is vallom, hogy azt bizony minden alkotónak illik elsajátítani. Máig tisztelettel gondolok elindítóimra, de most már teljesen más utakon járok – gondolok itt arra, amikor kezdetben pasztellel, tussal kezdtem dolgozni. Ma már csakis olajjal festek.

Sokféle témakörben fest. Melyik áll Önhez a leg- közelebb, és miért?

A festészet azon része érdekel, amely az igaz valóságot ábrázolja, aminek leginkább köze van a szépséghez. A természet világát érzem közel magamhoz, hiszen a természet már önmagában véve is igazi mestermű! Kiindulópontja minden művészetnek.

Ön szerint miről ismerhető fel leginkább egy-egy Zeller-festmény?

Mivel a valóság ábrázolására töreksem, igyekszem a különféle izmusokat elkerülni, a stílusok csapdáját. Úgy legyen eredeti egy alkotásom, hogy nekem se legyen könnyű dolgom a munkám során. Gyakran más-más stílusjegyeket alkalmazok (hangulatokat, érzéseket) nos, attól függ, amit

Putnoki A. Dávid

tótermeiben. Milyen élményt jelentett érzelmileg ez a tárlat?

Nagyszerű! Mit ragozzam, még többször is szeretnék megjelenni a galériában. Remélem sikerül és szívesen megyek, amíg csak tehetem.

Nagy tanítási rutinnal rendel- kezik. Mi a véleménye a mai kortárs festőgenerációról és munkáikról?

Egyre többen vagyunk, akik a festészetet foglalkozunk, majd az idő eldönti, ki mennyit ér? Valaki egyszer azt mondta: modern képet szeretne tőlem. Beszélgetés során megkérdeztem tőle, Vincent van Gogh-ot modern festőnek tartja? – Hogyne – jött a válasz. Mire én: – Hiszen a fát ő is fának festette.

Hogyan látja a rajztanítás, a vizuális nevelés mai helyzetét?

Nem igazán tudom megítélni a felső szinteken történő dolgokat, különben is mestere és példaképe válogatja. De nem is tisztom erről véleményt mondani.

Vannak-e festőművész példa- képei?

Mint minden valamire való festő, járom a múzeumokat, a kiállítótermet, megcsodálom a „nagyokat”. Igazán a nagybányai festőművészeket csodálom. Azonban magamhoz Ferenczyt, Mikolát érzem közelebbinek. Nagy csodálója vagyok még Glatz Oszkár-nak. Fantasztikus élmény volt kiállítást rendeznem Bujákon abban az épületben, ahol ennek a nagyszerű művésznek állandó tárlata van.

Munkásságát illetően mik a jövőbeni művészeti tervei?

Festeni, festeni, festeni... no és megjelenni! Persze, az se baj, ha megvásárolják a munkáimat. Nem könnyű manapság csak a festészetből megélni. Nekem azért eddig ez sikerült valamennyire.

A két évtized alatt megfogalma- zódott már az ars poétikája?

Igen. Tartozom magamnak annyival, hogy ne mások elképzelése szerint éljek. Adni öröm, s ha önmagam adhatom, az számomra még nagyobb öröm. Meg kell örökítenem mindazokat a dolgokat, amelyek mellett mi emberek oly könnyedén elrohanunk. ■

1945. június 15-én, Recsken született. A rajzolás és festés már gyerekkorában megérinti. Harmincöt éve él és alkot Egerben, a város festőművészeinek is nevezik. Eredeti foglalkozását tekintve cím- és díszítő festő. Mesterei: Gál Sándor címfestő és Kelemen László templomfestő. Számos Istenháza restaurálása és újrafestése az ő keze nyomát dicséri.

1990-től kifejezetten a festőművészi hivatásnak él. Mesterei Kishonthy Jenő és Szilágyi Elek festőművészek. Húsz éves pályafutása alatt számos egyéni és kollektív tárlaton vesz részt. Ma már maga is kiváló művésztanár. Hét éve a recski Szivárvány Színkör Képzőművészeti Egyesület elnöke, minden évben alkotótáborot szervez gyermekeknek felnőtteknek egyaránt. Természetelvű művész, a valóság ábrázolója. Műveinek sok köze van a szépséghez, képein főleg a színek és a fények dominálnak. Szerinte a festés művészet lelki folyamat, amit nem lehet tanítani.

Közvetlensége, embersége páratlan. Talán nem véletlen a három LIM Irodalmi Emlék-díj, valamint a 2010-ben adományozott David Arts Alkotói Nívódíj sem. 2006-tól 2009-ig tagja a Lírikusok Irodalmi Műhely Képzőművészeti Tagozatának, 2010. januárjától a David Arts Képzőművészeti Szekciójának.

A veseelégtelenség NEM gyógyítható.

Nem is javul.

A betegek – csecsemőtől az aggastyánig –
folyamatos művese kezelésre szorulnak,
hetente három napjuk a dialízissel telik.
Az életben maradásért...

Segíts 1 %-oddal, hogy
javíthassunk életminőségükön!